

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

Перуанцы ў Мінску не хапае... бульбы

СТАР 4

Эфект павука: час бараніць жывёл

СТАР 5

Краязнаўства: каб не спазніцца...

СТАР 6

Ёсць на каго спадзявацца

Нашай краіне і Азербайджану трэба ўсяляк нарошчваць аб'ём узаемнага гандлю

Пра гэта заявіў Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка на сустрэчы з міністрам замежных спраў Азербайджана Эльмарам Мамед'яравым, паведамляе БЕЛТА.

«Мы павінны зрабіць Азербайджан апорнай базай па вытворчасці многіх тавараў і прадаваць з гэтай тэрыторыі сумесны прадукт на рэгіён», — лічыць беларускі лідар. Ён адзначае, што беларускі бок надае вялікую ўвагу таму, каб развіваць у Азербайджане вытворчасць найбольш запатрабаванай беларускай тэхнікі. На думку Прэзідэнта, гэта важна яшчэ і таму, што азербайджанскія кампаніі заўсёды фінансавана падтрымліваюць такія праекты.

Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што ў дзвюх краінах наладжваецца супрацоўніцтва па ўсіх напрамках. Кіраўнік дзяржавы адзначае, што закрытых тэм у адносінах Беларусі і Азербайджана няма. «Мы ніколі не ставілі за мэту сябраваць або супрацоўнічаць супраць некага», — сказаў беларускі лідар. «Калі характарыстыкаваць нашы адносіны двума словамі — дай Бог з кожным мець такія стасункі», — сказаў Прэзідэнт. Ён звярнуў увагу на тое, што ў яго добрыя асабістыя адносіны з прэзідэнтам Азербайджана: «Яны больш чым дружалюбныя, мы абсалютна давяраем адзін аднаму. І вось гэтыя асабістыя адносіны перанесены на міждзяржаўны ўзровень, у нас вельмі добрыя міждзяржаўныя адносіны». «Вы заўсёды нас падтрымлівалі, дапамагалі, разумелі. Пры ўсіх магчымасцях і немагчымасцях мы таксама Азербайджан падтрымліваем і будзем гэта рабіць і ў далейшым», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка.

Прэзідэнт лічыць, што ў дзвюх краінах вельмі вялікія перспектывы супрацоўніцтва.

У сваю чаргу кіраўнік МЗС Азербайджана заўважыў, што ацэнка двухбаковых адносін азербайджанскім бокам цалкам супадае з ацэнкай беларускага.

ПРЭЗІДЭНТЫ БЕЛАРУСІ І КАЗАХСТАНА АБМЕРКАВАЛІ АКТУАЛЬНЫЯ ПЫТАННІ

Учора адбылася тэлефонная размова Прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнка і Прэзідэнтам Казахстана Нурсултана Назарбаевым, паведамляе БЕЛТА.

Кіраўнік дзяржаў абмеркавалі пытанні далейшага паглыблення двухбаковых адносін, а таксама падрыхтоўкі і правядзення ў Мінску пасяджэння савета кіраўнікоў дзяржаў — удзельнікаў Саюза Незалежных Дзяржаў і Вышэйшага Еўразійскага эканамічнага савета на ўзроўні кіраўнікоў дзяржаў.

Асабліва ўвага была ўдзелена праблемам далейшага станаўлення і развіцця Еўразійскага эканамічнага саюза. У сувязі з гэтым была, у прыватнасці, закранута тэма адначасовай ратыфікацыі Дагавора аб ЕАЭС.

Аляксандр Лукашэнка і Нурсултан Назарбаев абмеркавалі таксама некаторыя актуальныя пытанні міжнароднага парадку дня.

САМІТ ВЫСОКАГА ЎЗРОЎНЯ

Парадак дня пасяджэння кіраўнікоў дзяржаў СНД у Мінску налічвае 17 пытанняў, якія датычацца палітычнага супрацоўніцтва, узаемадзеяння ў сферы бяспекі, гуманітарнай галіны.

Аб гэтым ішла размова на сустрэчы Прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнка са старшынёй Выканаўчага камітэта — выканаўчым сакратаром СНД Сяргеем Лебедзевым, паведамляе БЕЛТА.

Аляксандр Лукашэнка звярнуў увагу на тое, што Мінск апошнім часам жыве буйнымі палітычнымі падзеямі. У прыватнасці, на гэтым тыдні плануецца наведванне Беларусі з афіцыйным візітам прэзідэнта Туркменістана, а таксама правядзенне пасяджэння Савета кіраўнікоў дзяржаў СНД і Вышэйшага Еўразійскага эканамічнага савета на ўзроўні кіраўнікоў дзяржаў.

Гаворачы аб саміце СНД, Прэзідэнт Беларусі падкрэсліў, што гэта вельмі адказнае мерапрыемства, паколькі СНД перажывае складаны, пераломны перыяд. Аляксандр Лукашэнка дадаў, што саміты неабходна правесці годна. «Як гэта і было мінулы раз, каб усе засталіся задаволеныя работай у Мінску».

ДА ВЕДАМА ЧЛЕНАЎ САВЕТА РЭСПУБЛІКІ НАЦЫЯНАЛЬНАГА СХОДУ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

9 кастрычніка 2014 года ў 15.00 у зале пасяджэнняў Савета Рэспублікі (вул. Чырвонаармейская, 9) адбудзецца пасяджэнне шостага сесіі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь пятага склікання.

ПЕРШАЯ ВОСЕНЬ НА ТРАІХ

Фота: Алена Кішчыц

■ Эканамічны патэнцыял

У Нью-Ёрку нас заўважлі

І прапануюць сумесна вырабляць касметыку, нават перапрацоўваць другасную сыравіну

Нагадаем, што 22 верасня ў Нью-Ёрку адбыўся першы ў гісторыі беларуска-амерыканскіх адносін інвестыцыйны форум, арганізаваны Нацыянальным агенствам інвестыцый і прыватызацыі Беларусі. Дырэктар ведамства Наталія НІКАНДРАВА пасля вяртання на радзіму паведала, што мерапрыемства было паспяховым.

Праца ішла ў двух кірунках. Перш за ўсё, прэзентацыя эканамічна-інвестыцыйнага патэнцыялу нашай краіны. Далей — перамовы з амерыканскімі кампаніямі і бізнес-коламі, перамовы з міжнароднымі фінансавымі арганізацыямі, а таксама дыялог з палітычнымі коламі. «Адрозніваўся форум тым, што арганізаваны быў у форме дыскусійнай панэлі. Кожны удзельнік форуму мог задаваць пытанні найпростейшым членам беларускай дэлегацыі». А удзельнікам было шмат: больш за 180.

Падчас форуму амерыканскія кампаніі агучылі шмат прапаноў. Цяпер яны разглядаюцца ўрадам. Напрыклад, арганізацыя вытворчасці і экспарту касметычных сродкаў з выкарыстаннем натуральных кампанентаў, збор і перапрацоўка другаснай сыравіны, стварэнне вытворчай фільтра для вады.

Іншымі словамі, мерапрыемства выканалі свае задачы. «Мы думаем, што ў хуткай будучыні трэба будзе арганізаваць паездку па найбуйнейшых гарадах Амерыкі, каб правесці прэзентацыю Беларусі і ёй інвестыцыйнага патэнцыялу. Але ўжо не сёлетна», — заявіла Наталія Нікандрава.

Дарэчы, падобнае да беларуска-амерыканскага інвестыцыйнага форуму мерапрыемства пройдзе 14 лістапада ў Лондане. Яно будзе накіравана на еўрапейскую аўдыторыю.

Уладзіслава КУЛЕЦКІ.

■ Універсалы

ХАУС-МАЙСТАР «АД ЖКГ»: МЯНЯЕЦЦА НАЗВА ЦІ СУТНАСЦЬ?

Першую групу хаус-майстроў выпусціў Брэсцкі абласны цэнтр павышэння кваліфікацыі кіруючых работнікаў і спецыялістаў ЖКГ.

Калі стваралі першую групу для падрыхтоўкі шматпрофільных спецыялістаў-універсалаў, у яе трапілі 27 самых кваліфікаваных і вопытных работнікаў камунальных службаў. Выпускнікоў паскораных курсаў размеркавалі па ЖКСах буйных гарадоў: 13 чалавек — у Брэст, па 7 — у Пінск і Баранавічы. Кожны з іх з часам будзе абслугоўваць ад трох да пяці жылых дамоў. Мяркуецца, што прафесіяналы будуць выконваць амаль усе віды работ па доме: сантэхнічныя, электратэхнічныя, сталлярныя, цаглярныя, дахавыя, аздабленчыя.

Намеснік генеральнага дырэктара Брэсцкага абласнога УП «Упраўленне жыллёва-камунальнай гаспадаркі» Міхаіл ІАЛОП адзначае, што галоўнае — не гнацца за колькасцю, а забяспечыць найперш якасць.

— Спачатку апрабем работу хаус-майстроў у ЖКСах, — заўважыў Міхаіл Паўлавіч, — будзем уважліва сачыць за водгукамі людзей, чыйна стаўца як да кожнай скаргі, так і да станоўчай адзнакі. Канчатковая мэта гэтага праекта — павышэнне якасці паслуг і, адпаведна, прэстыжу прафесіі.

У жыллёвым рамяонтна-эксплуатацыйным упраўленні Брэста расказалі, што кожны ЖЭС горада атрымаў свайго спецыяліста-універсала, які потым зможа абуць іншыя. Нават падабраць такіх вучняў зусім не проста: чалавек павінен мець такія здольнасці, дзякуючы якім у народзе яго называюць «залатыя рукі». Да таго ж спецыялісты па абслугоўванні жыллёвага фонду нярэдка працуюць у камандзе — ім трэба ўмець ацаніць сітуацыю, прыняць правільнае рашэнне, свечасова прыйсці на дапамогу адзін аднаму.

СТАР 3

ЦЫТАТА ДНЯ

Мікалай ШАПКОЎ, міністр эканомікі:

«Эканамічнае развіццё Беларусі ў наступным годзе будзе абдымаваць у складаных умовах, звязаных з заповненнем эканамічнага росту ў краінах, асноўных гандлёвых партнёрах, з прычыны ўзмацнення геапалітычнай напружанасці і рэалізацыі ўзаемных эканамічных санкцый Расіі і Захаду. Тым не менш, прагноз сацыяльна-эканамічнага развіцця на 2015 год арыентуе ўсе органы дзяржкіравання на выкананне напружаных паказчыкаў. У прыватнасці, эканамічны рост прагназуецца на ўзроўні 2—2,4%. Узровень інфляцыйнага плавання запланаваны да 12%. Галоўная мэтавая задача апошняга года п'яцігодкі — нарошчванне экспарту і фарміраванне станоўчага салда. Прадугледжваецца аперэдыжальны рост прадукцыйнасці працы над ростам заробтнай платы, скарачэнне разрыву паміж сярэднямесячнай заробтнай платой работнікаў бюджэтайнай сферы і ў цэлым па эканоміцы».

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 07.10.2014 г.

Долар ЗША	10620,00
Еўра	13310,00
Рас. руб.	265,50
Укр. грыўня	820,08

■ Надвор'е

АЦЯПЛЕННЕ АДМЕНІЦЬ «БАБІНА ЛЕТА»

У сераду ападкаў не чакаецца, паведалі спецыялісты Рэспубліканскага гідрометра-цэнтра Мінпрыроды Волга ФАДОТАВА. Уначы 1-8 цяпла, а па ўсходзе месцамі замаразкі да 0 — мінус 4 градусаў. Удзень — 10-17 цяпла.

У чацвер чакаецца пераважна без ападкаў, толькі ўначы і раніцай па паўночным захадзе краіны пройдуць кароткачасовыя дажджы. Замаразкі адступяць. Уначы ад плюс 2 градусаў па ўсходзе краіны да 10 цяпла па захадзе. Удзень прыгрэе да плюс 13-18 градусаў, у Брэсцкай вобласці — да 20 цяпла.

Напрыканцы тыдня на ўсёй тэрыторыі Беларусі захаваецца цёплае і сонечнае надвор'е. Уначы будзе 5-12 цяпла, а ўдзень з пяціці па нядзелю стане плюс 13-20 градусаў, а ў заходніх раёнах месцамі да 22 цяпла. Вось і дачакаліся мы «бабінага лета».

Сяргей КУРКАЧ.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

Расія гатовая паставіць ва Украіну 10 мільярдаў кубаметраў газу

Расія гатовая паставіць ва Украіну газ у аб'ёмах, неабходных для праходжання асенне-зімовага перыяду. Пра гэта паведамляюць інфармагенцтвы са спасылкай на словы кіраўніка Мінэнерга Расіі Аляксандра Новака. «Газпрам» можа паставіць «Нафтагазу» мінімальныя аб'ёмы — 5 мільярдаў кубаметраў па сістэме take-or-pay і ў рэжыме папярэдняй аплаты, «Нафтагаз» абавязаны будзе аплаціць у рэжыме перадаплат газ у аб'ёме 5 мільярдаў кубаметраў. Пры гэтым дадатковым аўкцыёнам можа быць яшчэ 5 мільярдаў кубаметраў, але ўжо не па сістэме take-or-pay, а па сістэме дадатковых заявак, калі такія спатрэбяцца ў выніку зімовага праходжання і тэмпературнага рэжыму», — заявіў ён на сустрэчы з прэм'ер-міністрам Расіі Дзмітрыем Мядзведзевым. Пры гэтым Расія чкае адказу ад Украіны па графіку пагашэння запазычанасці за газ у памеры 3,1 мільярда долараў.

Новы прэзідэнт Бразіліі вызначыцца ў другім туры

Падлік галасоў на прэзідэнцкіх выбарах у Бразіліі завершаны, аднак ніводзін з кандыдатаў не змог набраць больш за 50%. Вярхоўны выбарчы трыбунал Бразіліі абвясціў другі тур, паведамляюць інфармагенцтвы. У другі тур выйшлі дзейны прэзідэнт Бразіліі Дылма Русеф і прадстаўнік сацыяльна-дэмакратаў Асіу Навіс. Дылма Русеф набрала 41,59% галасоў, Асіу Навіс — 33,55%. Другі тур выбараў у Бразіліі прызначаны на 26 кастрычніка.

Блізкасць трасы павышае ціск

Як паказала амерыканскае даследаванне, жанчыны, што пражываюць у радыусе 100 метраў ад буйных дарог, на 22% часцей мелі гіпертанію і параўнанні з жанчынамі, якія жылі мінімум па 1000 метраў ад дарогі. Ааналіз даных 5400 жанчын паказаў: чым бліжэй дом да дарогі, тым вышэй была рызыка. Напрыклад, у 58-гадовай жанчыны, якая жыла блізка ад дарогі, рызыка гіпертаніі аказалася такой жа, як і ў 60-гадовай жанчыны, якая жыла ў аддаленні. Гэта значыць, сардэчна-сасудзістая сістэма стареа, павышаючы рызыку інсультаў і сардэчных прыступаў. Навукоўцы да гэтага часу не ведаюць, чым менавіта небяспечная блізкасць да дарогі. Магчыма, вiнаватая рэчывы, якія забруджваюць паветра, магчыма, шум або абодва фактары.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

Нават у самых заможных краінах людзі мараць аб эміграцыі

Лондан стаў самым прывабным горадам для імігрантаў, якія шукаюць працу. Пра гэта піша The Financial Times. Паводле апытанняў, брытанская сталіца значна апырэдзіла Нью-Ёрк, Парыж, Сідней і Мадрыд. Паводле апытання, найбольш мабільнымі аказаліся тэхнічныя спецыялісты, а найменш — работнікі сацыяльнай сферы. Прычым высветлілася, што нават у самых шчаслівых краінах людзі мараць аб эміграцыі: у Францыі і Нідэрландах больш за 90% жыхароў хочучы працаваць за мяжой, у Швейцарыі — 75%, а ў Вялікабрытаніі, сталіца якой такая прывабная для імігрантаў, — 44%. Пры гэтым прэм'ер-міністр Злучанага Каралеўства Дэвід Камеран выступае рэзка супраць свабоды перамяшчэння ўнутры Еўрасаюза і паабяцаў у выпадку перамогі на выбарах 2015 года змагацца з імігрантамі з ЕС.

КОРАТКА

Дыферэнцыраваную аплату кошту праезду ў залежнасці ад адлегласці або часу паездкі ўкарацяць у прыгарадным транспарце Мінска ў першым квартале 2015 года.

У час акцыі «Скорасць», якая пройдзе ў сталіцы з 6 па 15 кастрычніка, асабліва ўвага будзе ўдзелена выяўленню і спыненню парушэнняў вадацелямі скорасных рэжымаў руху. Штодзень нарады ДПС будуць фіксаваць скорасць аўтамабіляў як стацыянарна, так і ў транспартным патоку з патрульных машын.

Помнік народнаму артысту СССР і Беларусі заснавальніку ансамбля «Песняры» Уладзіміру Мулявіну адкрыць у Екацярынбургу. Ён створаны аўтарскім калектывам пад кіраўніцтвам скульптара Сяргея Логвіна. Скульптура вышыняй 3,5 м уяўляе сабой музыканта ў канцэртным касцюме і з электрагітарай у руках.

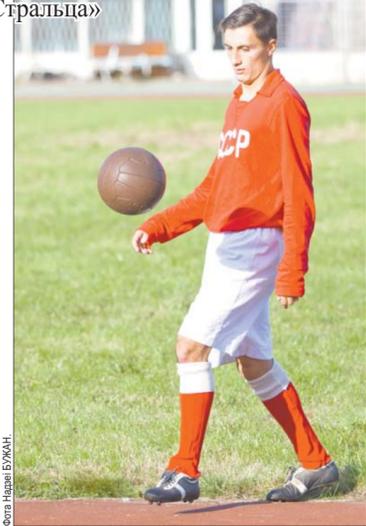
Лаўрэатамі конкурсу «Лепшыя тавары Рэспублікі Беларусь на рынку Расійскай Федэрацыі» 2014 года сталі 52 беларускія прадпрыемствы.

■ 3 месца падзеі

ПАМЯЦЬ ПРА «СТРАЛЬЦА»

Беларускія футбалісты пераапраўлілі ў форму зборных СССР, Францыі, ГДР, каб паўдзельнічаць у здымках расійскага тэлевізійнага шматсерыйнага фільма «У сюзор'і Стральца»

На паўразбураным мінскім стадыёне «Дынама» ўжо даўно не гуляў футболь. Арэну паступова разбіраюць, каб у будучыні пабудоваць новую спартыўную пляцоўку. Але здымачная каманда фільма на пэўны час паспрабавала стварыць тут дух той эпохі, калі на полі дзейнічаў легендарны Эдуард Стральцоў. Футбаліст з цяжкім лёсам, але таленавіты ад Бога. Яму, алімпійскаму чэмпіёну Мельбурна, чэмпіёну Савецкага Саюза, пад сілу было гуляць у любым еўрапейскім клубе, але ўсю кар'еру ён правёў у маскоўскім «Тарпеда». Цяпер пра яго, непаўторнага і непасцігальнага, у Беларусі здымаюць кіно. На падстрыжаным полі з'явіліся хлопцы ў чырвоных футболках. Галкіпер, як у далёкія 1960-я, нацягнуў кепку на лоб, а каля варот зноў замітусіўся карычневы мяч са шнуроўкай. Аднак матч тут доўжыцца не 90 хвілін. У футбол для кінематографічных мэт гуляюць з раніцы да вечара, і расчынаецца ён не свістком арбітра, а камандай «Камера! Матор! Пачалі!»

Фота: Навіны БНІХ.

СТАР 3

■ Парламенцкі дзённік

СЕМ РАЗОЎ АДМЕРАЙ

ДЭПУТАТЫ АБМЕРКАВАЛІ ЗАКОНАПРАЕКТ АБ РАТЫФІКАЦЫІ ДАГАВОРА АБ СТВАРЭННІ ЕАЭС

У Палаце прадстаўнікоў прайшло пашыранае пасяджэнне Пастаяннай камісіі па міжнародных справах. Дэпутаты сустрэліся, каб абмеркаваць найбольш актуальныя пытанні, якімі яны заклапочаны напярэдадні ратыфікацыі Дагавора аб Еўразійскім эканамічным саюзе. Нядаўні падатковы манеўр расійскага ўрада прымусіў заканадаўцаў яшчэ больш задумацца над тым, каб новае інтэграцыйнае аб'яднанне прынесла карысць нашай дзяржаве. Пасяджэнне праходзіла ў форме пытанняў і адказаў: каментарыяў дзеянняў ўрада і рабіў прагнозы ад уступлення Беларусі ў ЕАЭС Сяргея РУМАС, члена Прэзідыума Савета Міністраў, члена Савета Еўразійскага эканамічнай камісіі ад Рэспублікі Беларусь.

рый. — Гэты дакумент важны і своечасовы. Застаўся апошні з нашага боку этап — ратыфікацыя. І гэты этап патрабуе ад дэпутатаў асаблівай адказнасці. Мы павінны быць упэўнены, што дагавор паскорыць працэсы паліпашэння нашых эканомік, жыцця нашых людзей. У той жа час вельмі адчувальным для нас стала прыняцце аднабаковых захадаў урадам Расійскай Федэрацыі — так званых падатковага манеўра. Сёння гутарка ідзе аб мільярдзе долараў, які выпадае з праекта нашага бюджэту. І гэта толькі на наступны год. Выклікае трывогу ў нас і праграма развіцця сумеснай энергетыкі: да 2025 года шмат што можа змяніцца.

Ці пойдучь расіяне нам насустрач?

Сяргей Румас адказаў паведамліў, што праект закона аб бюджэце на наступны год ужо ўхвалены і не змяшчае пункта аб стратах, якія стануць вынікам ад уяджэння Расійскай Федэрацыі новай сістэмы падаткаабкладання.

«Эксперты, у тым ліку і з расійскага ўрада, пацвярджаюць, што негатыўны ўплыў на беларускую эканоміку ёсць, сумы намі вывераны, але рашэння па кампенсцыі гэтага ўплыву пакуль у Расійскай Федэрацыі не прынялі».

— Міністэрства замежных спраў выверыла суму страт для беларускага бюджэту ад гэтага кроку суседняй дзяржавы, і гэтыя выдаткі

крыху большыя, чым тыя лічбы, якія гучалі ў прэсе, — заўважыў Сяргей Румас. — Уплыў падатковага манеўра на рынак нафты і нафтапрадуктаў нашай краіны атрымліваецца сапраўды значным, асабліва з улікам таго, што ў нас адсутнічае ўласная здабыча ў такіх аб'ёмах і мы імпартуем з Расіі 23 мільёны тон гэтай сыравіны.

Па словах Сяргея Румаса, наша краіна накіравала прапановы па ўргуляванні гэтай сітуацыі. — Мы прапанавалі механізм з поўным захаваннем вызначаных мытных пошлін у бюджэце Рэспублікі Беларусь, якія на сёння належаць Расійскай Федэрацыі. Мы просім захаваць гэтую норму да 2017 года і разлічваем, што да гэтага тэрміну два нашы нафтаперапрацоўчыя прадпрыемствы скончаць мадэрнізацыю, значна павялічаць выхад светлых нафтапрадуктаў, і, такім чынам, уплыў падатковага манеўра на бюджэт нашай краіны ўжо не будзе такім значным.

Праўда, па інфармацыі выступоўцы, захаванне гэтага праблема, якая мае дачыненне да нашага ўнутранага рынку: нафта, якую мы закупляем, з наступнага года падаражэе.

— Скажаць сёння, што рашэнне, якое мы прапанавалі, падтрымана Расійскай Федэрацыяй, я не магу. Эксперты, у тым ліку і з расійскага ўрада, пацвярджаюць, што негатыўны ўплыў на беларускую эканоміку ёсць, сумы намі вывераны, але рашэння па кампенсцыі гэтага ўплыву пакуль у Расійскай Федэрацыі не прынялі.

Бюджэт на наступны год прыйдзеца пераглядаць!

На пытанне дэпутатаў, ці давядзецца пераглядаць праект бюджэту краіны на наступны год, калі нашы прапановы не падтрымаюць у Расіі, дакладчык адказаў станоуча. Сапраўды, некаторыя артыкулы расходаў давядзецца перарабляць, бо мільярд долараў — істотная сума для нашай дзяржавы.

«У нас сёння ёсць пэўныя праблемы з ратыфікацыяй гэтага дагавора, таму мы хачелі б, каб урад краіны за кароткі час вырашыў гэтыя пытанні».

Антон КУДАСАЎ, намеснік міністра эканомікі нашай краіны, які таксама прысутнічаў на абмеркаванні законапраекта аб ратыфікацыі, дадаў, што вялікую цікавасць у падатковым манеўрам выклікае не толькі ў нашай грамадскаці, але і ў Расіі.

— Час для яго — а гутарка пра такую падатковую аперацыю ў Расіі ішла больш за 10 гадоў — выбраны не вельмі добры. Гэта па ланцужку можа паўплываць на цяжкую сітуацыю там, якая і сёння ўжо выходзіць за межы прагнозу інфляцыі ў Расіі.

Што да праекта бюджэту, то, па словах намесніка міністра эканомікі, яшчэ з самага пачатку года ён быў скарыжэраваны ў «плюс» для нашай краіны на паўтара мільярда долараў.

■ Нывызначанасць тэрмінаў непакоіць

Больш за усё парламентарыяў хвалявалі наступствы для бюджэту нашай дзяржавы ў сувязі з падатковым манеўрам у Расійскай Федэрацыі, заклапочанасць выклікае ў іх і расцягнутасць па часе фарміравання агульных энергетычных рынкаў. Мікалай ІВАНЧАНКА, намеснік старшыні Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў па пытаннях экалогіі, прыродаахоўвання і чарнобыльскай катасстрофы, заўважыў, што такая нывызначанасць вельмі непакоіць.

— Дагавор аб стварэнні ЕАЭС ужо падпісаны трыма кіраўнікамі нашых дзяржаў — нашымі прэзідэнтамі, — заўважыў парламента-

ную працягласць навування, у нашых краінах рыхтуюць людзей, якія ўмеюць мысліць і прымяняць свае веды і навыкі на практыцы. А для грамадзян нашых краін галоўнае, каб іх дакументы аб адукацыі аўтаматычна прызнаваліся. І гэта, напэўна, самае важнае дасягненне за апошнія гады.

Па словах Армена Ашацянна, ім ёсць што прапанаваць сваім калегам з краін Садружнасці: як сваю гісторыю поспеху, так і гісторыю няўдач. Нягледзячы на тую акалічнасць, што Рэспубліка Армения далучылася да Балонскага працэсу яшчэ ў 2005 годзе, рэфармаванне вышэйшай школы ўсё яшчэ працягваецца.

— Я лічу, што сістэму адукацыі трэба рэфармаваць, зыходзячы з патрэб эканомікі канкрэтнай дзяржавы. Не трэба ўсё слепа пераймаць, — падкрэслівае Армен Ашацян. — А набываючы новае, нельга страчваць лепшае з таго, што было. Рухаючыся ў рэчышчы інтэграцыйных працэсаў, важна не страціць сваю нацыянальную ідэнтычнасць.

У Арменіі зараз запускаяецца праект па стварэнні альтэрнатыўнага інстытута перападрыхтоўкі педа-

гаоў па аснове лепшага еўрапейскага вопыту сумесна з Інстытутам адукацыі Лондана і Кембрыджскім універсітэтам. Сертыфікаваныя на-стаўнікі будуць атрымліваць прыкладна ў 2,5 раза больш за сярэдні заробак педагогаў па краіне. Для педагогаў гэта будзе выдатным стымулам.

Яшчэ адзін цікавы факт: Армения — адзіная краіна ў свеце, якая ўвела ў школе шахматы як абавязковы прадмет. Нацыянальны адукацыйны прадукт ствараецца разам з Шахматнай акадэміяй. Педагогам удалося даказаць, што вывучэнне шахматнай гульні стымулюе ў дзяцей крэатыўнасць, лагічнае мысленне, стратэгічнае планаванне, спрыяе фарміраванню асобы, якая ведае, што такое перамога і што такое паражэнне. Лідарскія якасці, якія фарміруюцца ў дзяцей, уменне несці адказнасць за свае рашэнні спатрэбяцца ім не толькі ў шахматах, але і ў вучобе, і ў далейшым жыцці. Да таго ж праз вывучэнне шахмат удалося дабіцца паліпашэння паспяховаасці па іншых прадметах, у тым ліку па матэматыцы.

Як высветлілася, праблема са зніжэннем паспяховаасці школьнікаў па дакладных навукх характэрная для ўсіх краін, прычым не толькі на постсавецкай прасторы: — У Расіі распрацавана канцэпцыя матэматычнай адукацыі, якая абаліраецца на лепшыя традыцыі

«Назарбаеў Інтэлектуальныя школы» зарыентаваны, галоўным чынам, на прыцягненне адоранай сельскай моладзі. Але канстытуцыйнае права ўсіх (незалежна ад месца іх пражывання) на якасную адукацыю забяспечваецца на конкурснай аснове. Тым, хто вытрымаў конкурсны выбраванні, атрымліваюць гадавы грант ад дзяржавы ў памеры 10 тысяч долараў. Дзеці заканчваюць школу і здаюць усе міжнародныя тэсты. Школы знаходзяцца ў сістэме міжнароднага бакалаўрыяту. З гэтага года ў Казахстане распачынаюць транслюцыю вопыту інтэлектуальных школ на агульнаадукацыйныя школы: зараз праходзіць адаптацыя іх праграм.

Да слова, у Казахстане разумеюць, што пакуль не павысіць педагогам заробатную плату, сістэма не будзе устойлівай. Таму там пайшлі на такі крок, як аўтаномія. Сістэма «Назарбаеў Інтэлектуальныя школы» — цалкам аўтаномная: яна кіруецца асобным органам, і для гэтай сеткі школ нават створаны асобны закон.

«Каб змяніць стаўленне грамадства да педагога, безумоўна, трэба задзейнічаць і фінансавыя рычагі, — упэўнены Армен Ашацян. — Але без стварэння ў СМІ гісторыі поспеху функцыянальных навывкі фарміруюцца ў выхаванцаў інтэлектуальных школ. Надзея НІКАЛАЕВА.

ФОРУМ ПРАФЕСІЯНАЛАЎ АДУКАЦЫЯ ЯК ШАХМАТЫ: ГАЛОЎНАЕ — ПРАЛІЦЫЦЬ НАСТУПНЫ ХОД

Якую адукацыйную прастору будуць у СНД — адзіную або агульную? Чаму абвешчаны курс на гарманізацыю адукацыйных стандартаў так і застаўся дэкларацыяй на паперы, а адукацыйныя сістэмы краін Садружнасці разыходзяцца ўсё далей? Пра гэта журналісты запыталіся ва ўдзельніках III з'езда педагогічных работнікаў адукацыі краін СНД, які праходзіў у Мінску.

Старшыня Еўразійскай асацыяцыі ацэнкі якасці адукацыі, акадэмік Расійскай акадэміі адукацыі, доктар педагогічных навук, прафесар Віктар БОЛАТАЎ лічыць, што мы будзем усё ж такі агульную адукацыйную прастору: у нас агульныя праблемы ў адукацыі, але падыходы да іх вырашэння ў кожнага свае.

Лічу, што наша агульная адукацыйная прастора будзе абалірацыя менавіта на разнастайнасці і ўнікальнасці адукацыйных сістэм, бо ў адваротным выпадку мы не будзем цікавымі адзін аднаму, — падзяліўся сваім меркаваннем міністр адукацыі і навукі Арменіі Армен АШАЦЯН. — Наша краіна, напрыклад, адзіная на тэрыторыі будучага Еўразійскага эканамічнага саюза, дзе сярэдняя школа — 12-гадовая. Аднак мы не лічым, што павінны пераходзіць на адзінаццёгодку, таксама як і Беларусь не павінна пераходзіць на 12-гадовае навучанне ў сярэдняй школе. Галоўнае, што ёсць палітычнае рашэнне аб узасменным прызнанні дыплёмаў аб агульнай сярэдняй адукацыі. Нягледзячы на розніцу ў змесце адукацыі і на роз-

ныя працягласць навування, у нашых краінах рыхтуюць людзей, якія ўмеюць мысліць і прымяняць свае веды і навыкі на практыцы. А для грамадзян нашых краін галоўнае, каб іх дакументы аб адукацыі аўтаматычна прызнаваліся. І гэта, напэўна, самае важнае дасягненне за апошнія гады.

Па словах Армена Ашацянна, ім ёсць што прапанаваць сваім калегам з краін Садружнасці: як сваю гісторыю поспеху, так і гісторыю няўдач. Нягледзячы на тую акалічнасць, што Рэспубліка Армения далучылася да Балонскага працэсу яшчэ ў 2005 годзе, рэфармаванне вышэйшай школы ўсё яшчэ працягваецца.

— Я лічу, што сістэму адукацыі трэба рэфармаваць, зыходзячы з патрэб эканомікі канкрэтнай дзяржавы. Не трэба ўсё слепа пераймаць, — падкрэслівае Армен Ашацян. — А набываючы новае, нельга страчваць лепшае з таго, што было. Рухаючыся ў рэчышчы інтэграцыйных працэсаў, важна не страціць сваю нацыянальную ідэнтычнасць.

У Арменіі зараз запускаяецца праект па стварэнні альтэрнатыўнага інстытута перападрыхтоўкі педа-

савецкай школы, — расказаў Віктар Болатаў. — І мы гатовы ёй падзяліцца з усімі партнёрамі. Пакуль што ў нашых краінах, на шчасце, халае выдатных матэматыкаў. А вось з фізікамі сітуацыя значна горшая.

Віцэ-міністр адукацыі і навукі Казахстана Есенгазы ІМАНГАЛІЕЎ паведамаў, што сапраўдным прычынам у сярэдняй адукацыі сталі «Назарбаеў Інтэлектуальныя школы», якія ўяўляюць сабой інавацыйныя пляцоўкі для апрабавання і наступнага ўкаранення прызнаных міжнародных адукацыйных праграм. Для арганізацыі вучэбна-выхаваўчага працэсу ў інтэлектуальных школах былі распрацаваны адукацыйныя праграмы паглыбленага вывучэння матэматыкі, фізікі, хіміі і біялогіі, быў адпрацаваны механізм і сістэма супастаўлення якасці адукацыі з лепшымі ўзорамі міжнародных і нацыянальных адукацыйных праграм, распрацавана сістэма адбору педагогічных кадраў для школ з адоранымі дзецьмі і сістэма бесперапыннага павышэння кваліфікацыі настаўнікаў. Галоўнымі якасцямі паспяховага чалавека з'яўляюцца ініцыятыўнасць, здольнасць мысліць творча і знаходзіць нестандартныя рашэнні, уменне выбіраць прафесійны шлях і гатоўнасць навуачнага на працягу ўсяго жыцця. Усе гэтыя функцыянальныя навывкі фарміруюцца ў выхаванцаў інтэлектуальных школ.

Як высветлілася, праблема са зніжэннем паспяховаасці школьнікаў па дакладных навукх характэрная для ўсіх краін, прычым не толькі на постсавецкай прасторы: — У Расіі распрацавана канцэпцыя матэматычнай адукацыі, якая абаліраецца на лепшыя традыцыі

■ Факт БЕЛАРУСКІЯ БРЭНДЫ НАСТУПАЮЦЬ НА РАСІЙСКІ РЫНАК ПРАЗ СМАЛЕНСК

Айчыныныя рытэйлеры актыўна цікавяцца магчымасцямі развіцця на расійскім рынку. Так, у галдлёва-забавуляльным цэнтры «Галатыхка» ў Смаленску паступіла некалькі заявак на арэнду ад брэндаў з Беларусі.

Па словах Марата МАНАСЯНА, генеральнага дырэктара кампаніі M1 Solutions, за апошнія паўгода адназначна актыўнасць беларускx рытэйлераў: «Патэнцыйны расійскага рынку прывадае грант ад дзяржавы ў памеры 10 тысяч долараў. Дзеці заканчваюць школу і здаюць усе міжнародныя тэсты. Школы знаходзяцца ў сістэме міжнароднага бакалаўрыяту. З гэтага года ў Казахстане распачынаюць транслюцыю вопыту інтэлектуальных школ на агульнаадукацыйныя школы: зараз праходзіць адаптацыя іх праграм.

■ Добрая навіна

Кампанія «Белтэлекам» аб'явіла пра старт спецыяльнай акцыі для сельскіх настаўнікаў: да канца навуцальнага года для іх будзе дзейнічаць зніжка 25% на тарыфных планах лінеек «Камфор» і «Дамасед». Галоўная мэта — аказаць дапамогу педагогам, якія працуюць у сельскай мясцовасці, у іх прафесійнай дзейнасці. Прыняць удзел у акцыі могуць як новыя абаненты, якія падключыліся да дзейных лінеек тарыфных планаў «Камфор» і «Дамасед», так і абаненты, якія раней падключыліся да вышэйзгаданых тарыфных планаў, у тым ліку да архіўных. Заяўку можна аформіць у бліжэйшым сэрвісным цэнтры РУП «Белтэлекам». Зніжка будзе дзейнічаць да 30 мая 2015 года. Больш падрабязную інфармацыю можна атрымаць па тэлефоне бясплатнай даведчана-інфармацыйнай службы кампаніі «Белтэлекам» 130.

ЗНІЖКІ НА ІНТЭРНЭТ ДЛЯ СЕЛЬСКІХ НАСТАЎНІКАЎ

Надзея НІКАЛАЕВА

Другое жыццё старых батарэек БЕЛАРУСЬ ВІСТУПАЕ ЗА БУДАЎНІЦТВА ЗАВОДА ПА ПЕРАПРАЦОЎЦЫ АДПРАЦАВАННЫХ ЭЛЕМЕНТАЎ СІЛКАВАННЯ

«Падчас пасяджэння Беларусі мае намер падняць пытанне перапрацоўкі адпрацаваных элементаў сілкавання (батарэек і акумулятараў), — сказаў Уладзімір Цалко. — Будзем, у прыватнасці, ініцыяваць разгляд прапановы аб будаўніцтве завода па перапрацоўцы старых батарэек на тэрыторыі Беларусі ці, можа быць, Расіі».

Міністр таксама адзначыў, што для Беларусі перапрацоўка батарэек, якія выпрацавалі свой рэсурс, — актуальнае пытанне. У нашай краіне назапасіліся тоны такіх адходаў, а пытанне іх перапрацоўкі, абсяжкоджвання і выкарыстання застаецца невырашаным.

Як расказала «Звяздзе» прэс-сакратар Мінпрыроды Таццяна ЕУДАСЕВА, Міждзяржаўны экалагічны савет дзяржаў — удзельнік Садружнасці Незалежных Дзяржаў быў утвораны ў маі 2013 года. 6 кастрычніка ў Мінску адбылося яго першае пасяджэнне. Адны з галоўных тэм мерарыяства — абмеркаванне пытанняў развіцця супрацоўніцтва ў вобласці аховы навакольнага асяроддзя дзяржаў — удзельнік СНД і зацвярджэнне плана работы Міждзяржаўнага экалагічнага савета дзяржаў — удзельнік СНД на 2015–2016 гады. Удзел у пасяджэнні ўзялі прадстаўнікі прыродаахоўных міністэрстваў і ведамстваў Беларусі, Расіі, Армёніі, Казахстана, Таджыкістана, а таксама Выканаўчага камітэта СНД.

■ Меркаванне

ПЕРСПЕКТЫВЫ ПАРТНЁРСТВА З КІТАЕМ

Візіт у Беларусь першага намесніка прэм'ера Дзяржсавета КНР, члена Пастаяннага камітэта Палітбюро ЦК КПК Чжан Гаалі, які адбыўся на мінулы тыдні, стаў добрай нагодай для рэвізіі характэру і тэндэнцый развіцця беларуска-кітайскіх адносін. Па якіх напрамках іх рух найбольш каштоўны для нас?

Несумненна, самым важным кампанентам развіцця беларуска-кітайскіх адносін з'яўляецца магчымасць для Беларусі разлічваць на палітычную падтрымку Кітая на міжнароднай арэне. Менавіта пра гэта гаварыў Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка, адзначаючы ў размове з высокім гоцем, што «падтрымка Кітая — гэта фактар незалежнасці нашай дзяржавы». А словы беларускага Прэзідэнта пра тое, што «наш інтэрэс заключаецца ў тым, што мы будзем мець магутнюю апору на такую гіганцкую дзяржаву, як Кітай, без якога сёння не вырашаецца ніводная праблема ў свеце», яшчэ дакладней характарызуе сітуацыю.

Сёння Расія зацікаўлена ў максімальным развіцці супрацоўніцтва з Кітаем на прасторы еўразійскай інтэграцыі, у тым ліку ў рэалізацыі праекта адраджэння Вялікага шэўковага шляху, частка якога можа прайсці праз Беларусь.

Кітай змог нарасціць масу сваёй эканомікі да 15 працэнтаў ад сусветнай, стаў экспарцёрнам нумар адзін у свеце, пастаянна мадэрнізуе войска (другое месца па выдатах на абарону — 139 мільярдаў долараў на выніках 2013 года), укладвае велізарныя грошы ў развіццё навукі і ўдасканаленне тэхналогій, становіцца ўсё больш высокатэхналагічнай дзяржавай.

Усё больш сур'ёзным эканамістаў праця-ляюць цікавацца да юаня як да магчымай

сусветнай валюты, якая прыйдзе на змену долару. Зыходзячы з гэтых фактараў, іншыя цэнтры прыняцця рашэнняў у свеце не могуць дазволіць сабе не лічыцца з меркаваннем Кітая па тым ці іншым пытанні. Улічваючы, што тэмпы развіцця эканомікі Кітая ў некалькі разоў вышэйшыя, чым ва ўсіх яго патэнцыйных канкурэнтаў, у далейшым ён будзе набываць усё больш важную ролю ў сусветным табелі аб рангах.

Другім найбольш значным аспектам у развіцці адносін з Кітаем для Беларусі з'яўляецца магчымасць мадэрнізацыі сваёй эканомікі за кошт цеснага супрацоўніцтва з вядучымі кітайскімі банкамі і карпарацыямі. Нягледзячы на ўжо існуючы вопыт, пакуль гэты аспект не апраўдаў усіх чаканняў. Несумненна, звязаныя крэдыты на мільярды долараў, выдадзеныя раней кітайскімі банкамі для беларускіх праектаў, сталі пазітыўным пачаткам, але Беларусь нашмат больш зацікаўлена ў прамых высокатэхналагічных інвестыцыях кітайскіх прадпрыемстваў на сваёй тэрыторыі, чым у нашарчванні крэдытнага партфеля запазычаньняў.

Тут таксама ёсць пэўныя зрухі, але пакуль яны малыя. Першы сур'ёзны праект у гэтай сферы быў рэалізаваны «Мідза Груп», а другі, які рэалізуецца карпарацыяй Geely, з'яўляецца толькі праз пяць гадоў. Несумненна, гэта не адпавядае патэнцыялу Кітая. Таму вельмі важна, каб такое супрацоўніцтва стала маштабным у рамках Кітайска-беларускага індустрыяльнага парка.

Пэўны аптымізм у плане развіцця кітайскіх прамых інвестыцый на тэрыторыі Беларусі надаюць апошнія тэндэнцыі ў свеце. Па-першае, у святле санкцый супраць Расіі кітайска-расійскія адносіны значна ўмацаваліся і сапраўды выйшлі на ўзровень стратэгічнага партнёрства. А гэта азначае, што знікне нацягжоранасць кітайскіх інвестараў на прыход у Беларусь у сувязі з тым, што гэта можа выклікаць незадаволенасць з боку найбольш важнага беларускага партнёра — Расійскай Федэрацыі. Наадварот, сёння Расія зацікаўлена ў максімальным развіцці супрацоўніцтва

з Кітаем на прасторы еўразійскай інтэграцыі, у тым ліку ў рэалізацыі праекта адраджэння Вялікага шэўковага шляху, частка якога можа прайсці праз Беларусь.

Па-другое, у апошнія месяцы ў сувязі з украінскімі падзеямі Рэспубліка Беларусь стала ў самым пазітыўным святле вядомай ва ўсім свеце як краіна, якая ўсяляк спрыяе спыненню грамадзянскай вайны і пераходу да канструктыўных сцэнарыяў вырашэння ўнутраных праблем Украіны. Такі імідж дарагога каштуе, а міратворчы трэнд беларускай знешняй палітыкі цалкам адпавядае інтэрэсам самога Кітая.

Па-трэцяе, важная роля Беларусі ва ўргуляванні рэгіянальнага крызісу прывяла да паліпашэння адносін з тымі краінамі, якія раней мелі да нашай краіны шмат неабгрунтаваных прэтэнзій. З пункту гледжання кітайскіх інвестараў, гэта важна, паколькі паліпелічэ магчымасці па збыцце тавараў, што вырабляюцца на беларускай тэрыторыі, у тым ліку ўступленнем Беларусі ў СГА.

І па-чацвёртае, вясной наступнага года какаецца візіт у Беларусь Генеральнага сакратара Камуністычнай партыі Кітая Сі Цзіньпіна. Па кітайскай традыцыі, візіт такога ўзроўню неабходна будзе суправаджаць анонсамі сур'ёзных праектаў. А ўлічваючы, што дамоўленасць аб стварэнні Кітайска-беларускага індустрыяльнага парка была ў свой час дасягнута Беларуссю непасрэдна з лідарам КНР, варта чакаць сур'ёзнага ўкладу кітайскага боку ў гэты праект.

Калі ж казач пра перспектывы развіцця эканамічных адносін з Кітаем у цэлым, то сур'ёзнымі сігналамі поўнай гатоўнасці КНР на развіццё поўнаштабнага партнёрства, акрамя развіцця Кітайска-беларускага індустрыяльнага парка, могуць стаць яшчэ два: запуск прамых авіязносін Мінск — Пекін і адкрыццё філіялаў кітайскіх банкаў на тэрыторыі нашай краіны. Будзем спадзявацца, што неўзабаве мы зможам засведчыць і іх.

Сяргей КІЗІМА, доктар палітычных навук

Пра гэта паведаміў міністр прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Беларусі Уладзімір Цалко напярэдадні пасяджэння Міждзяржаўнага экалагічнага савета дзяржаў — удзельнік СНД у Мінску.

ПРОЕКТНАЯ ДЕКЛАРАЦИЯ ОБЪЕКТА ДОЛЕВОГО СТРОИТЕЛЬСТВА 10-этажного 81-квартирного жилого дома № 1 по генплану объекта: «Многоэтажные жилые дома (не относящиеся к домам повышенной комфортности) со встроенными помещениями общественного назначения и подземными гаражами-стоянками в районе жилой застройки в квартале ул. Комаровское кольцо – пер. Восточный – ул. Корш-Саблина – ул. Восточная в г. Минске». Жилой дом №1 по генплану, 2-й очередь строительства. Общество с ограниченной ответственностью «Студенческий дом» информирует юридических и физических лиц о создании объекта долевого строительства. Цель строительства – исполнение инвестиционного проекта по строительству объекта: «Многоэтажные жилые дома (не относящиеся к жилым домам повышенной комфортности) со встроенными помещениями общественного назначения и подземными гаражами-стоянками в районе жилой застройки в квартале ул. Комаровское кольцо – пер. Восточный – ул. Корш-Саблина – ул. Восточная в г. Минске».

Застройщиком получены: - решение Мингорисполкома от 16.08.2012 г. № 2598; - разрешение на производство строительно-монтажных работ Инспекции департамента контроля и надзора за строительством по г. Минску от 16.08.2012 г. № 2-207/Ж-025/12; - экспертное заключение ДРУП «Госстройэкспертиза по городу Минску» от 01.06.2009 № 0330-8-2009; - экспертное заключение ДРУП «Госстройэкспертиза по городу Минску» от 18.05.2011 № 369-60/11. Застройщику выделены земельные участки общей площадью 0,1615 га и 0,1996 га, свидетельства (удостоверения) № 500/1035-5085 от 15.09.2011 и № 500/1035-5084 от 12.10.2012 выданы Республиканским унитарным предприятием «Минское городское агентство по государственной регистрации и земельному кадастру». Начало строительства – IV квартал 2012 г. Предполагаемый срок ввода в эксплуатацию строящегося дома I квартал 2015 года. Подрядчиком по строительству объекта является ООО «Строительный континент». Ознакомление дольщиков с объектом долевого строительства и условиями заключения договоров на строительство производится по адресу: г. Минск, ул. Восточная, 39, пом. Н, каб. № 16, тел. 292 53 67.

■ На скрыжаванні інтарэсаў

ЗУБРУ ВЫПІШУЦЬ «ДАРОЖНУЮ КАРТУ»

Зубр мае статус віду, які аднаўляецца, і хаця пагроза яго знікнення мінула, праблем з лясным «волатам» хапае. Так, беларуская папуляцыя белакежскага зубра займае другое месца ў свеце па колькасці пасля польскай і складае 1216 жывёл у 10 мікрапапуляцыях. Аднак усе яны — блізкія сваякі, бо з'яўляюцца нашчадкамі аднаго самца. У выніку блізкароднаснае скрыжаванне жывёл прывяло да таго, што сёння іх генетычны патэнцыял вельмі слабы. Напрыклад, зубры часцей і мацней хварэюць, а навукоўцы адзначаюць выпадкі выроджэння віду. Як доўга пратрымаецца такі зубр — невядома.

Дзеля таго, каб вырашыць праблему, а менавіта знайсці аптымальную схему скрыжавання зуброў. Мініпрыроды распрацавала план мерапрыемстваў на 2015—2019 гады ў гэтым кірунку, які ўжо зацверджаны Саветам Міністраў. Увага будзе надавацца ў першую чаргу правядзенню грамадскай селекцый-

на-племянной працы ў асобных мікрапапуляцыях, генетычнаму будзе створаны банк ДНК белакежскага зубра, кожная жывёла атрымае генетычны пашпарт. Адзінае, што нельга забяспечыць у нашых умовах, — стварыць сапраўды вялікую папуляцыю, бо для гэтага ў Беларусі няма такой вялікай падыходзячай тэрыторыі. Затое магчымаць ёсць у расійскага боку, дзе зараз налічваецца больш за 720 «белакежаў». Такім чынам, клопат аб захаванні рэдкай жывёлы стаў не толькі нацыянальным, але і саюзным. У выніку Навукова-практычны цэнтр Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі па біярэсурсах сумесна з Інстытутам праблем экалогіі і эвалюцыі ім. А.М. Северцава Расійскай акадэміі навук пры ўдзеле Нацыянальнага парку «Белакежская пушча» летась у

лістападзе распрацавалі праект канцэпцыі Праграмы Саюзнай дзяржавы «Фарміраванне аптымальнага арэала еўрапейскага зубра як гарантыі яго доўгачасовага захавання — «Дарожная карта для зубра», што разлічаны на 5 гадоў рэалізацыі. Чаго чакаюць ад «Дарожнай карты»? На тэрыторыі Саюзнай дзяржавы, а менавіта на расійскіх землях, з'явіцца вялікая вольная папуляцыя еўрапейскага зубра з рознымі генетыкамі. Людзі практычна не будуць умяшвацца ў яе жыццё. «У Беларусі ёсць рэзерв зуброў — каля 300 жывёл можна рассяляць на новай тэрыторыі, — адзначае акадэмік-сакратар аддзялення біялагічных навук НАН Беларусі, генеральны дырэктар Навукова-практычнага цэнтра НАН Беларусі па біярэсурсах Міхаіл НІКІФАРУ. — Аднак спачатку трэба адабраць самых прыдатных жывёл: з гэтай мэтай створаны два гадавальнікі ў Расіі, трэці плануецца будаваць у Белакежскай пушчы». Мяркуюць, што для доўгатэрміновай устойлівай папуляцыі зубра патрабуецца каля трох тысяч жывёл.

Дарэчы, натуральнымі месцамі жытцязабеспячэння зубра былі не толькі беларускія

землі, але і сярэдняя і паўднёвая часткі Расіі — мясціны з кампактнымі ляснымі масівамі. Зараз расійскія тэрыторыі таксама прыгодныя для пасялення зубра. Але дзе менавіта «прапішацца» белакежскі «волат», пакуль незразумела, хаця прыдатны мясціны ўжо наглядны ў Цвярской, Арлоўскай, Бранскай абласцях. У бліжэйшы час там правядуць спецыяльныя экспедыцыі. Для рэалізацыі праграмы будуць выкарыстоўвацца сучасныя тэхналогіі для якаснага маніторынгу за папуляцыяй зубра: беспілотная тэхніка з інфрачырвонымі камерамі, чыпаванне, спадарожнікавае назіранне. На рэалізацыю праграмы «Дарожная карта для зубра» з бюджэту Саюзнай дзяржавы будзе выдзелена 600 мільёнаў расійскіх рублёў.

Дарэчы, у нашых суседзях ужо ёсць пазітыўны вопыт працы з зубром: у нацыянальным парку «Арлоўскае Палессе» пражывае вольная папуляцыя жывёл колькасцю прыкладна ў 300 гадоў. Яе адметнасць якраз у тым, што прысутнічаюць зубры з рознымі генетыкамі.

Кацярына РАДЗІОК

ПАМ'ЯЦЬ ПРА «СТРАЛЬЦА»

«ІДЭЯ ЗНЯЦЬ КІНО ПРА СТРАЛЬЦОВА ЎЗНІКЛА ДВА ГАДЫ ТАМУ»

Раман Гапанюк (на фота), рэжысёр фільма, які галоўны трэнер, увесць у гульні. Ён не прапускае ніводнага моманту на полі, калі трэба, спыняе ўсё дзеянне і жава нешта тлумачыць сваім памочнікам, акцёрам. Пэўныя эпізоды з футбалістамі прыходзіць пераздымаць некалькі разоў, але ў гэты раз, калі гулец у чырвонай футболцы прыгожым ударам галавой накіроўвае мяч у сетку, задаволена кажа: «Пойдзе!»

Васмісерыйная кінастужка пра «савецкага Пеле» Эдуарда Стральцова здымаецца кампаніяй «Тм Прадакшн» і «Цэнтрал Партнершып». Прадзюсарамі фільма з'яўляюцца Раўф Атамалібекаў і Вольга Качаткова. На экраны Першага канала расійскага тэлебачання фільм з'явіцца вясной кі восенню 2015 года, а да завяршэння лістапада здымкі яшчэ будуць працягвацца ў Мінску.

КАГО ПАБАЧЫМ НА ЭКРАНЕ?

Дачку Кацярыны Фурцавай, якая кахала вядомага футбаліста, у фільме «У сусор'і Стральца» сыграе Ганна Міхайлаўская. Ролю самой Фурцавай выканае Вольга Тумайкіна. Валерыя Барынаў, вядомы балельшчык макоўскага «Лакаматыва», ператворыцца на экране ў Мікіту Хрушчова. На ролі другога плана запрошаны беларускія акцёры.

«ІДЭЯ ЗНЯЦЬ КІНО ПРА СТРАЛЬЦОВА ЎЗНІКЛА ДВА ГАДЫ ТАМУ»

— Ідэя зняць фільм пра Эдуарда Стральцова ўзнікла яшчэ два гады таму, — падчас невялічкага пералынку адказвае на нашы пытанні рэжысёр. — Яшчэ да з'яўлення «Легенды №17». Сын футбаліста хоць і адмаўляўся ад іншых ідэй, але наш праект падтрымаў. Праз фільм мы імкнемся паказаць чалавека, які гуляў не за грошы, кватэры, а дзеля таго, каб перамагчы. У нашай стужцы прысутнічае і любоўная гісторыя, і спартыўная драма, прадманстранаваны лёс чалавека, які трапляе

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

На здымачнай пляцоўцы — «горача».

Фотаграфічны Цэнтр БУНАМ

«ЗДЫМАЦЦА Ў ГЭТЫМ ФІЛЬМЕ — ПАЧЭСНА»

Як кажа Раман Гапанюк, дзюеючых беларускіх футбалістаў запрасілі на здымкі дзеля таго, каб больш прафесійна зафіксаваць гульнявыя эпізоды. Сярод іх — варацар каманды «Смалевічы СТ» Аляксандр Чэркас, які лічыць справой гонару зняццё ў падобным фільме. Яму належыць эпізодычная роля французскага галкіпера Франсуа Раметэра, які прапускае гол ад Стральцова ў таварыскай сустрэчы ў далёкім 1955 годзе.

— Я быў крыху шакараваны ад падобнай прапановы, — прызнаецца

Аляксандр. — Бо выконваць нават эпізодычную ролю ў фільме аб легендарным Стральцовым — таксама пачэсна. Мы ехалі на гульні ў Лунінец, і Дзмітрый Навіцкі, галоўны трэнер нашай каманды, паведаміў, што ў футбольнай федэрацыі праглядуць нашы фота, прапанавалі паўдзельнічаць у здымках кіно. Акрамя мяне, з нашай каманды на «Дынама» паехалі яшчэ некалькі чалавек. Ужо на стадыёне мы сустрэлі Дзмітрыя Макара з «Рачыцы-2014», былога гульца нашай зборнай Уладзіміра Макоўскага, які ў некаторых момантах дублюе на полі акцёра Дзмітрыя Уласкіна, выканаўцу ролі Эдуарда Стральцова. Ведаю, што на здымачнай пляцоўцы прысутнічалі футбалісты «Зоркі-БДУ», «Іслачы», «Славіі» і іншыя каманды. Мне з хлопцамі выпала гуляць за французцаў у сустрэчы са зборнай СССР.

— Тагачасную гульнявую форму, напэўна, апранаць было нязручна.

— Яна, дарэчы, цалкам адпавядае той, у якой гуляла зборная Францыі. Зразумела, бутсы былі не вельмі зручныя. Людзям, якія калісьці ў іх гулялі, наогул трэба помнік паставіць. Але я з часам да іх амаль прывыкнуўся. Мячы таксама былі аналагамі тагачасных.

— Вы заўжды гуляеце па-сапраўднаму, а тут зусім іншы каленкор. Трэба было падавацца.

— У першым жа пробным эпізодзе я адію мяч рукой. Скажу, што рэфлекс спрацаваў. Аднак у іншых момантах мне час ад часу прыходзілася адхінацца ад удараў галоўнага героя. Уласкін,

Тарас ШЧЫРЫ.

дарэчы, ніколі футболом у жыцці не займаўся, гуляў у тэніс. Толькі напярэдадні трохі патрэніраваўся ў школе макоўскага «Тарпеда». Казаў, што раней нават па мячы ніколі не біў, аднак падчас здымак для навучка выглядаў ядрэнна.

— Цікава, а колькі часу вы правялі на здымачнай пляцоўцы?

— Увесь дзень. І я насамрэч убачыў, якая цяжка я ў ацэбраў праца. Пасля гэтага я яшчэ больш стаў паважаць іх. Выканаўцу галоўнай ролі на полі пагадзілі насамрэч добра. Мы нават жартавалі з хлопцамі: «Лепш нам у футбол гуляць, чым у кіно здымацца». У выніку я застаўся ўсім задаволеным. Будзе што дзесяці і ўнукам раславецці.

Вядомы аічынны футбольны трэнер Уладзімір Курнеў, які кансультуе праект па футбольнай частцы, таксама лічыць, што зараз варта здымаць кінастужкі пра такіх людзей, як Эдуард Стральцоў, Леу Яшын, Канстанцін Бескаў, бо сярод той жа моладзі ўжо хапае тых, хто ніколі і не чуў пра іх.

Безумоўна, Уладзімір Барысавіч мае рацыю. Аднак хочацца, каб гэты карысны фільм не толькі стаў лікбезам, трамплінам для маладых беларускіх акцёраў, але і падтурхнуў нашых кінематаграфістаў зазірнуць у лёсы аічынных спартсменаў. Упэўнены, там таксама да гледча хапае цікавага і невядомага.

Тарас ШЧЫРЫ.

■ Перазімуем!

ПЛАВІЛЬНІ ДЛЯ СНЕГУ І НОВЫЯ СУПРАЦЬГАЛАЛЁДНЫЯ РЭАГЕНТЫ

Узяўшы іх на ўзбраенне, сталічныя камунальнікі рыхтуюцца сустракаць зіму

Лісце на дрэвах яшчэ зялёнае, а ў Мінску ўжо выкананы практычна ўсе мерапрыемствы па падрыхтоўцы да асенне-зімовага перыяду. Да працы гатовы 171 уборачная машына, 12 камбінаваных дарожных машын, 23 пагрузчыкі. Уборачная тэхніка ўкамлектавана вадцельскім складам. Гэта з традыцыйных захадаў. Аднак сёлета гарадзкія службы камунальнага гаспадаркі вырашылі ўзяць на ўзбраенне некаторыя ноў-хаў для барацьбы з галалёдам і сум'етамі.

Так, у горадзе праектуюць стацыянарныя плавільні для снегу. Неабходнасць у іх узнікла таму, што пляцоўкі для снегу падбіраць з кожным годам становіцца ўсё цяжэй. Спецыяльныя шахты, куды будзе скідацца снег, створаць на базе каналізацыйных калектараў КУВП «Мінскводаканал». Там снег будзе раставаць пры дапамозе каналізацыйных вод, а адталая вада — ачышчана. Ствараць шахты для плаўлення снегу плануецца на базе калектараў, размешчаных удалечыні ад жылля і адміністрацыйных будынкаў. Такім чынам плаўнеца растопліваць 80% снегу. У Мінску ўжо вызначаны тры кропкі, дзе будуць арганізаваны снегаплаўільныя комплексы. Пазней з'явіцца яшчэ каля 10 пляцовак для шахт, каб праз 3—4 гады на тэрыторыі горада засталася толькі адзінкавыя снежныя пагіткі.

А для барацьбы з галалёдам у сталіцы да 15 лістапада плануецца нарыхтаваць 8 тысяч тон пясчана-салаёнай сумесі і 370 тон працігалалёдных хімічных рэагентаў. Будзе таксама зроблена сумесь на аснове меласы (адходаў цукровай прамысловасці), якой будуць апрацоўваць усе дваровыя тэрыторыі горада. Гэты прэпарат звязвае кісларод у вадкасць, што дазваляе на 80% паменшыць карозію металу, а значыць, робіць зімовыя дарогі больш бяспечнымі для аўтамабіляў.

Апроч таго, на пасяджэнні Мінгарвыканкама, прысвечаным пытанню гатоўнасці гарадзкіх гаспадаркі да работы ў асенне-зімовы перыяд, намеснік міністра жыллёва-камунальнай гаспадаркі Анатоль ШАГУН заявіў, што цэлявыя сеткі Мінска гатовы да ацяпляльнага сезона і праблем з ацяпленнем не ўзнікну. Разам з тым, намеснік міністра адзначыў, што ў горадзе існуе праблема старэння цэлявых сетак. «У неадародным падначаленні Мінгарвыканкама знаходзяцца дзве сістэмы, якія забяспечваюць ацяпленне горада, стан сеткавай гаспадаркі якіх істотна адрозніваюцца. Калі ў КУП «Мінскамунцэлясетка» звыш нарматыўнага тэрміну працы толькі 24% сетак і выпрабаваны яны праходзяць досыць паспяхова (колькасць пашкоджанняў не перавышае 0,3 на 1 км), то ў сістэме РУП «Мінскэнерга» колькасць сетак са звышнарматыўным тэрмінам службы блізка да 65%, а каэфіцыент пашкоджання складае каля 0,5 на 1 км», — заявіў Анатоль ШАГУН. У сваю чаргу, памочнік Прэзідэнта — галоўны інспектар па горадзе Мінску Аляксандр ЯКАБСОН звярнуў увагу на тое, што за апошнія гады РУП «Мінскэнерга» істотна скараціла аб'ём замены цэлясетак, а гэта прывяло да павелічэння колькасці пашкоджанняў. Прадпрыемства не выконвае паставоў урада, якая абавязвае змяняць не менш за 4% цэлясетак на год. Па выніках пасяджэння РУП «Мінскэнерга» рашэннем Мінгарвыканкама абавязалі штотгод рэканструаваць не менш за 100 км сетак.

Дзіяна СЕРАДЗІОК

■ На слыху ПРЫЦЭЛЬНЫ СТРЭЛ У ХУЛІГАНА

У Оршы міліцыянер быў вымушаны прымяніць агнястрэльную зброю ў дачыненні да чалавека з нажом.

У Аршанскі РАУС каля дзвюх гадзін вечара паступіла паведамленне аб тым, што ў кватэру жанчыны спрабуе ўварвацца яе былы муж, які пакутуе на псіхічнае расстроенне. На месца здарэння неадкладна прыбыў участковы інспектар, а таксама бліжэйшыя наряды міліцыі.

Людзі ў форме ўбачылі хулігана ў над'ездзе дома. У руцэ мужчына трымаў нож, які ён спрабаваў нацэліць удары вартвымі равапарадку.

— На неадародзвыя заўвагі аб спыненні хуліганскіх дзеянняў ён не рэагаваў, наводзіў сабе дзёрзка і абуральна. Яго некалькі разоў папярэдзілі аб магчымасці прымянення спецыяльных сродкаў і табельнай зброі. Аднак пры затрыманні грамадзянін аказаў супраціўленне. Ён нанёс некалькі удараў нажом супрацоўнікам міліцыі, прычым і ў іх цясельныя пашкоджанні, — удакладніў Юрый МАНЬКО, намеснік начальніка УУС Віцебскага аблвыканкама.

Каб мужчына далей не натварыў бед, адзін з міліцыянераў выстраліў у яго... Брыгада «хуткай» аказала дэбашыру медыцынскую дапамогу, аднак ад атрыманага ранення ён памёр.

Паранены ім супрацоўнік міліцыі быў шпіталізаваны. Як паведамілі ва ўпраўленні аховы здароўя Віцебскага аблвыканкама, яму аказалі неабходную дапамогу і яго жыццё і здароўе цяпер нішто не пагражае.

Аршанскім мікраённым аддзелам Следчага камітэта праводзіцца праверка. Паводле папярэдняй ацэнкі, супрацоўнік міліцыі прымяніў зброю праверна.

Аляксандр ПУКШАНСКІ

ХАУС-МАЙСТАР «АД ЖКГ»: МЯНЯЕЦЦА НАЗВА ЦІ СУТНАСЦЬ?

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Хаус-майстры ў недалёкай перспектыве будуць абслугоўваць увесь жыллёвы фонд краіны. Гэта дазволіць палепшыць якасць аказання жыллёва-камунальных паслуг, гаварылася на нядаўняй прэс-канферэнцыі міністра жыллёва-камунальнай гаспадаркі Андрэя Шорца.

Вольт Мінска паказаў, што практыка работы хаус-майстроў дае першыя станоўчыя вынікі, а іх заробатная плата вырасла прыкладна ў 1,5 раза. Сталічныя хаус-майстры зарабляюць да 7,5 мільёна рублёў. На гэтыя паказчыкі раўняюцца і ў Брэсце.

Жыллёва-камунальны фонд Брэста налічвае каля 1,5 тысячы жылых дамоў, з якіх 1 тысяча шматкватэрных. Па стане на 1 жніўня штатная колькасць работнікаў КУП «ЖРЭУ г. Брэста» складала 1342 чалавекі. Інстытут хаус-майстроў дазволіць скараціць колькасць працаўнікоў і пры гэтым палепшыць якасць паслуг. Праўда, не ўсё прыйдзе адразу.

і будзе гэтакім «універсальным салдатам» на ўсе выпадкі жыцця. І па выкліку прыйдзе спецыяліст, які вырашыць усе праблемы ў кватэры ці доме.

— Ідэя вельмі добрая, і спадзяюся, што яна атрымае належнае развіццё, — гаворыць начальнік ЖЭСа №11 Брэста Аляксандр АУДЗІЯЧУК. — Але ж для таго, каб рабіць нейкія высновы наконнт названай ідэі, трэба даць спецыялістам папрацаваць, даведацца пра ацэнку людзей — спажыўцоў паслуг. Аднак словам, патрэбны час. Але ў нашай рабоце абучаны і адукаваны чалавек заўсёды на вагу золата.

Сярод тых, хто паспяхова здаў выпускны экзамен і атрымаў самы высокі пяты разрад, — брэсцкі спецыяліст Ігар Зельман. У мінулым вайсковец, мае інжынерную адукацыю. Раней працаваў у ЖЭСе электрыкам. Калі прапанавалі стаць хаус-майстрам, вырашыў паспрабаваць. — Наша задача працаваць на аярдэжэнне, гэта значыць, не чакаць заявак ад жыхароў, а самім знаходзіць і ўстраняць праблемы, — сказаў хаус-майстар ЖЭСа №11 Ігар ЗЕЛЬМАН. — Вядома, аднаму чалавеку не пад сілу абслугоўваць жылфонд цэлага мікрараёна, таму

ў ЖЭСе па-ранейшаму працуюць будаўнікі, сантэхнікі, электрыкі і іншыя.

Хаус-майстар з'яўляецца спецыялістам шырокага профілю. Пакуль яго функцыя, хутчэй, каардынацыйная. Хаус-майстры працуюць у ЖЭСах, але яны могуць быць карыснымі для кааператываў, бо здольны падказаць спецыялістам, жылшцам кааператывных дамоў, дзе і як лепш набыць абсталяванне і заказаць паслугу. Хаус-майстар валодае ўсёй інфармацыяй аб сённяшнім стане спраў у жылфондзе.

«Вольт інстытута хаус-майстроў часткова пераймаецца намі з Германіі. Там кандыдаты на гэтую пасаду навукаюцца адрозна некалькім прафесіянам (муляр, сантэхнік, электрык), бо ў межах шырокага кола сваіх абавязкаў яны павінны валодаць ведамі па сантэхніцы, ацяпленні, электрыцы, вентыляцыі і гэтак далей. Знаёмыя, якія шмат гадоў жывуць у Германіі, раскавалі, што яны не выклікаюць саптахніка. Ён прыязджае сам і перыядычна праводзіць прафілактыку абсталявання. Чым менш выклікаў пра прычыне здарэнняў, тым большая ў яго зарплата. Магчыма, нешта падобнае будзе ў перспектыве і ў нас. Святлана ЯСКЕВІЧ.

УВАГА: ВЫЛЕЦЦЬ ПТУШАЧКА!

Месцам спаборніцтваў чэмпіянату прызначылі тэрыторыю мінскага Лошыцкага парку і яго ваколліцы. У спаборніцтвах узялі ўдзел 25 камандаў і 20 індыдуальных фатографіаў — школьнікі і студэнты, прафесіяналы і аматары-арнітолагі.

— У чэмпіянаце па фатаграфаванні птушак некалькі мэтаў: па-першае, мы хочам звярнуць увагу людзей на птушак у горадзе. Шмат птушак жыве побач з чалавекам, але ён гэтага проста не заўважае, — распавядае супрацоўнік арганізацыі «Ахова птушак Бацькаўшчыны» па прыродаахоўных пытаннях Самён Левы. — Таксама мы хочам развіваць цікавасць людзей да фотаанімальнасці. Спаборніцтва — добрая магчымасць абмяняцца вопытам па фатаграфаванні птушак, бо ў такога здымання шмат асаблівасцяў.

Анатоль КЛЯШЧУК. Фота аўтара.

На дыпламатычнай хвалі

АД БАВОЎНЫ ДА БЕСПЛОТНІКАЎ

У Беларусі і Туркменістана выдатныя перспектывы для далейшага супрацоўніцтва

У інтэрв'ю «Звяздзе» Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Рэспублікі Беларусь у Туркменістане Алег ТАБАНЮХАЎ расказаў, чаму для нашай краіны дзяржава з Сярэдняй Азіі надзвычай важны стратэгічны партнёр.

Добрыя эканамічныя паказчыкі ствараюць трывалую аснову для правядзення магутнай сацыяльнай палітыкі. Падтрымліваюцца найменш сацыяльна абароненыя групы насельніцтва. Будаўніцтва жылля выдзяча з прадастаўленнем магчымасці чалавеку аплациць палову яго кошту на працягу 40 гадоў — другую палову аплачае дзяржава.

Несумненным дасягненнем двухбаковага зносін з'яўляецца супрацоўніцтва па пастаўках беларускай сельскагаспадарчай і аўтамобільнай тэхнікі. Дзякуючы дамоўленасцям прэзідэнтаў нашых краін з 2009 па 2013 гады ў Туркменістан пастаўлена каля 5 тысяч трактароў і больш за 10 тысяч грузавых аўтамабіляў маркі «МАЗ».

Думаю, што ў касмічнай галіне мы маглі б папрацаваць. Бо ў нас жа ёсць пэўны вопыт работы ў гэтым кірунку. Адназначна перспектывынае супрацоўніцтва з Туркменістанам у транспартнай сферы. Набрэе абароты транснацыянальны праект, звязаны з транспартнымі калідорамі ад Балтыйскага мора да Каспія.

Набліжаецца 70-годдзе Вялікай Перамогі. Як тут не ўгадаць туркменістанца Героя Савецкага Саюза Івана Васільевіча Багданава, які вызваляў Беларусь і высокае званне атрымаў за подзвіг, здзейснены пад Баўраўдзі. Сёння гэтым чалавеку усталяваны бюст у Мінску, поблізу дысплакэй яго роднага воніскага злучэння. А не так і шмат гадоў таму пра Багданава ў Ашхабадзе выйшла кніга, напісаная беларусам Мікалаем Каліноўнічам.

тоўнасцяў — сям'я, дом, павага да старэйшых, туркменскі дыван. Не варта здзіўляцца, калі да цябе ў дом прынясуць які-небудзь пачастунак — худалыі (прэсны хлеб чурч), печыва ці шашлык з бараніны, што-небудзь яшчэ — і пры гэтым падзякуюць за тое, што ты прыняў гэты дар.

— Алег Міхайлавіч, Туркменістан дастакова імкліва і дынамічна развіваецца. Як бы вы ахарактарызавалі сённяшняе пачаткі краіны ў заўтрашні дзень? Наколькі, на ваш погляд, высокія хуткасці развіцця ў эканоміцы, прамысловасці краіны? Што больш за ўсё кідаецца ў вочы?

Таму для Рэспублікі Беларусь Туркменістан — вельмі важны стратэгічны партнёр. І мы будзем імкнуцца ўмацоўваць нашы даўнія сувязі з гэтай цудоўнай краінай. Беларусь выдэе актыўную работу з Туркменістанам як у двухбаковым фармаце, так і на пляцоўках міжнародных арганізацый і пастаянна атрымлівае падтрымку.

Важную ролю ў павелічэнні ўзаемагандлёвага абароту адыгрывае Міжурдавава беларуска-туркменская камісія па эканамічным супрацоўніцтве, якая з'яўляецца эфектыўным механізмам нарошчвання і дыверсіфікацыі ўзаемавыгадных гандлёвых сувязяў. Дарчы, з 7 па 8 кастрычнік у Мінску пройдзе шостае пасяджэнне гэтай камісіі, якую з беларускага боку ўзначальвае віцэ-прэм'ер Анастасія Калінін, з туркменскага — віцэ-прэм'ер Батыр Эршаў.

— Адукацыйныя сувязі нашых дзяржаў. Што, на ваш погляд, у гэтым плане з'яўляецца галоўным? Якія прыярытэты становяцца для Туркменістана вызначальнымі для супрацоўніцтва?

Нас аднае пацудоўе братэрства. Калі Беларусь была вызвалена ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў, туркменістанцы вельмі дапамаглі нашай рэспубліцы, падзяліліся 1944 года поблізу кавалкам хлеба. 5 верасня 1944 года была прынята пастанова ЦК КП(б)Т «Аб адпраўцы эшалона з падарункамі для працоўных г. Мінска».

— 2014 год — Год Махтумкулі ў Туркменістане... Што Беларусь зрабіла для асэнсавання гэтага знакавага персанажа ў гісторыі туркменскай культуры, гісторыі ўвогуле?

— Так, сапраўды, Туркменістан досыць дынамічна развіваецца. Пры гэтым слова «дынамічна» павінна быць уздзедана ў другую ці нават трэцюю ступень. Маркыйце самі: на працягу апошніх 5 гадоў рост УВП Туркменістана складае больш за 10 працэнтаў! У 2014 годзе УВП прагназуецца на ўзроўні 10,8 працэнта, у 2015 — 11 працэнтаў. Лічыць гавораць самі за сябе. Данія пацверджаны міжнароднымі фінансавымі арганізацыямі. Такія хуткасці забяспечана не за кошт павелічэння продажу энерганосьбітаў за мяжу, а за кошт развіцця рэальнага сектара эканомікі.

Зараз вядуцца перамовы па пастаўках у Туркменістан бесплётных лятальных апаратаў беларускай вытворчасці. Думаю, што ў касмічнай галіне мы маглі б папрацаваць.

Створаны Дэлевавы савет па супрацоўніцтве паміж гандлёва-прамысловымі палатамі Беларусі і Туркменістана. Уклад у пашырэнне тавайнай наменклатуры ўзаемных паставак уносіць і работа створаных у Ашхабадзе і Мінску гандлёвых дамоў.

— Зараз у Беларусі навучаецца каля 10 000 туркменскіх грамадзян. Думаю, што ў нас ёсць магчымасці яшчэ прыняць на вучобу маладых людзей з гэтай краіны. Асноўнымі матывамі, якімі кіруюцца туркменістанцы пры выбары краіны і ВНУ, з'яўляецца якасць адукацыі і бяспка навучання. Кошт навучання — на другім плане. Усім гэтым крытэрыям Рэспубліка Беларусь адпавядае.

Практычна кожны тыдзень я бываю ў розных рэгіёнах Туркменістана. За год працы ў гэтай цудоўнай краіне я пабываў, лічы, усюды: і ў розка кантынентальным Дашгуэзе, і ў старажытнай Мары, і на беразе Каспія. Традыцыі і звычкі, культура — асаблівы складнік жыцця народа. Туркмены шануюць свае традыцыі і строга іх прытрымліваюцца. Ёсць некалькі галоўных традыцыйных каш-

Гутарыў Кастусь ЛАДУЦЬКА

НеБлізкі свет

НЕ ХАПАЕ... БУЛЬБЫ

Перуанец пра ўражанні ад жыцця ў Мінску, Эльдарада і патэнцыял для нашых прадпрыемстваў у яго краіне

Зараз у нашых універсітэтах навучаецца шмат замежных студэнтаў — з Туркменістана і Кітая, Індыі і Нігерыі, Паўднёвай Карэі і Казахстана... Але ў савецкія часы іх было яшчэ больш. Некаторыя так прыкпілі да Беларусі, што пасля заканчэння ВНУ засталіся тут. Падобны лёс быў і ў сённяшняга майго суразмоўцы — Мігеля МАНТАНЬЕСА ВІДАЛЯ, ганаровага віцэ-консула Перу ў нашай краіне. У свой час ён скончыў Беларускі політэхнічны інстытут (сённяшні БНТУ), вярнуўся на радзіму, працаваў там, але потым зноў паехаў у Мінск, каб вучыцца ў аспірантуры. Сустрэўся з будучай жонкай і вырашыў застацца ў Беларусі, якая, на яго ўласным прызнанні, стала для яго другой радзімай.

Перуанскі віцэ-консул з сям'ёй.

Сёння спадар Відаль працуе і для Перу, і для Беларусі: аказвае консульскую дапамогу сваім суайчыннікам у нашай краіне і кансультуе нашы прадпрыемствы па эканоміцы і прамысловасці Перу. Падчас інтэрв'ю ён расказаў пра ўражанні ад жыцця ў Мінску і выказаў сваё меркаванне наконт перспектываў стасункаў нашых дзяржаў.

— Якімі былі вашы першыя ўражанні ад Беларусі, калі вы толькі паступілі ва ўніверсітэт?

— Тады для мяне ўсё было новым. Запомнілася, што ў тым вераснёўскім дні цямнела позна, а гэта вельмі здзіўляла нас, перуанцаў. У краінах Лацінскай Амерыкі сонца звычайна ўзыходзіць у 6 гадзін раніцы, а заходзіць у 18 гадзін. І так на працягу амаль усяго года.

Акрамя гэтага, у Мінску я ўпершыню апрагнуў зімовае адзенне — тое, чаго я не насуў у Перу (шапку, паліто), а таксама абую зімовыя боты... У нас жа ў Ліме (сталіцы Перу. — Аўт.), калі тэмпература апускаецца да +14 градусаў, то гэта ўжо лічыцца суровым холадам.

У тым жа годзе я ўпершыню убачыў снег — гэта было дзіўна для мяне.

— Чым яшчэ адрозніваецца лад жыцця ў нашай краіне?

— Гэта вельмі індывідуальна. Напрыклад, калі ў Перу арганізацыя нейкіх вечарынак, то ў рэстаране можна гуляць да раніцы — гэта традыцыя. А вось калі я толькі прыхаў у Беларусь вучыцца і святкаваў свой дзень нараджэння, мне казалі, што рэстаран працуе толькі да 11 вечара. Але ж гэта дзіцячы час! Затое ў перу ёсць з гэтым пэўныя праблемы.

А яшчэ ў нас бабуні заўсёды маюць па 10-15 унукаў. У майёй маці іх было пры-

кладна дваццаць. А тут я бачыў, што ў бабуні можа быць усяго адзін-два ўнукі.

— А дзе жыць танней?

— Калі казаць пра цэны на некаторыя прадукты, то ў Беларусі яны, як правіла, вышэйшыя. Чаму так? У Перу тую ж агародніну можна вырошчваць круглы год. Ураджай бульбы ў нас збіраюць два разы на год, а калі выкарыстоўваюць спецыяльныя ўгнаенні, то і тры разы. Ды і прадукцыя ў нас заўсёды свежэйя — нашы гаспадыні не займаюцца закаткамі, у гэтым няма сэнсу.

Што да газу або электрычнасці, то гэта ў нас, у Перу, даражэй. Як і тэлефонная сувязь, інтэрнэт.

— Беларусі і Перу — вельмі розныя краіны. Што ў нас вам падабаецца, а чаго не хапае?

— Падабаецца спакой і бяспка вашых гарадоў і, натуральна, гасцінасць беларусаў. А не хапае свежай рыбы добрай якасці, разнастайнасці гатункаў бананаў і бульбы.

— Як прайшлі вашы студэнцкія гады?

— Пра той час у мяне засталіся вельмі добрыя ўспаміны. З асаблівай цеплынёй я ўспамінаю сваё выкладчыкаў — удзячны ім за адукацыю, якую атрымаў і выкарыстоўваю ў сваім прафесійным жыцці. Пасля заканчэння аўтатрактарнага факультэта БПІ ў 1982 годзе я вярнуўся на радзіму і працаваў у Міністэрстве адукацыі, потым — у буйным універсітэце ў Ліме па сваёй спецыяльнасці. Пасля пайшоў працаваць на адзін з буйнейшых механічных заводаў Перу на пасадку кіравніка аддзела вытворчасці. Якраз тады выконваўся заказ па ўзвядзенні металі-

— Мая жонка скончыла БДУ, фізіка-матэматычны факультэт. Мы пазнаёміліся ў гасцях у майго кубінскага сябра. Зараз у нас дзве цудоўныя дачкі. Старэйшая, Крысціна, некалькі гадоў таму, калі вучылася ў школе, перамагла ў рэспубліканскім конкурсе ігры на цымбалах.

— Раскажце, калі ласка, пра сваю працу ў Беларусі.

— У асноўным аказваю консульскую дапамогу суайчыннікам, якія жывуць тут і, беларусам, што хочучы наведваць Перу. У нашым віцэ-консульстве працуе выбарчы ўчастак, калі на радзіме праводзяцца выбары або рэфэрэндум. Гэта арганізаваць не так проста, але ў нас атрымалася.

Будучы ганаровым віцэ-консулам, я паралельна кансультую беларускія прамысловыя прадпрыемствы аб перспектывах іх супрацоўніцтва з Перу. Часам трэба дапамагчы перакласці нейкі тэхнічны тэкст на іспанскую мову. Гэта вельмі важна, бо калі арганізацыя хоча адправіць інфармацыю пра сябе фірме або ўраду нейкай краіны Лацінскай Амерыкі, то неабходна гэта зрабіць па-іспанску. Як правіла, гэта тэхнічныя тэксты, і ў большасці выкладкаў штатны перакладчык не заўсёды ў стане выканаць такую працу. А я добра разбіраюся ў гэтых пытаннях.

— Якія, на ваш думку, сумесныя праекты маглі б рэалізаваць нашы краіны?

— У чэрвені гэтага года беларускі пасол у Аргенціне Віктар Козінцаў уручыў дачерчыя граматы прэзідэнту Перу. На маю думку, гэта дасць штуршок для развіцця двухбаковага стасункаў паміж нашымі краінамі.

Афіцыйна ФУНДАМЕНТ ЗАКЛАДЗЕНЫ

Нядаўна намеснік міністра замежных спраў нашай краіны Аляксандр ГУР'ЯНАЎ наведваў з афіцыйным візітам Рэспубліку Перу. Беларускі дыпламат прабыў там два дні і правёў шэраг сустрэч з прадстаўнікамі двух міністэрстваў, а таксама з перуанскімі бізнесменамі.

Як паведамляе прэс-служба беларускага дыпламатычнага ведамства, у размове з намеснікам міністра замежных спраў Перу Клаўдыя да ла Пуэнтэ значная ўвага была нададзена пытанням паглыблення беларуска-перуанскіх адносін. У планах — актывізацыя гандлёва-эканамічных і навукова-тэхнічных сувязяў, супрацоўніцтва ў галіне адукацыі, удасканалення двухбаковай дагаворна-прававой базы. Дыпламаты канстатавалі неабходнасць выбудавання ўсебаковага дыялогу паміж Беларуссю і Перу, у тым ліку па пытаннях ўзаемадзейнасці ў міжнародных арганізацыях. Па выніках сустрэчы быў падпісаны мемарандум аб кансультацыйных паміж МЗС.

У рамках рабочых сустрэч у Нацыянальным прадпрыемстве горназдабываючай прамысловасці «CONFIEP» і энергетыкі «SNMPE» і ў Канфедэрацыі прыватных прадпрыемстваў «НАФІЕП» разгледжаны пытанні прафесування беларускай кар'ернай і іншай тэхнікі на перуанскім рынку, а таксама выбудавання супрацоўніцтва з перуанскім бізнесам у цэлым.

Перу з'яўляецца адным з буйнейшых экспартэраў серабра, золата, медзі... Значная частка бюджэту майёй краіны, гэтак жа, як і суседзям — Чылі, Балівіі, запалняецца за кошт паступленняў ад здабычы і перапрацоўкі карысных выкапняў. Паўтысячагоддзя таму, калі іспанскія заваёўнікі змагаліся з інкамі (а прайшоў больш чым 40 гадоў, перш чым імперыя пала), індзейцы хавалі сваё золата, не хацелі, каб іх багацце дасталося заваёўнікам. І дагэтуль ёсць месцы, дзе золата, схаванае 500 гадоў таму, чакае, пакуль яго знойдуць. Так і ўзнікла легенда аб Эльдарада — залатым горадзе.

У Перу каштоўныя металы здабываюць не ў шахтах, а ў адкрытым выглядзе, таму ёсць патрэба ў адпаведнай тэхніцы. БелАЗ можа знайсці тут сваю нішу. Праўда, трапіць на гэты рынак не так проста: канкурэнцыя вельмі высокая. Спартэрыцыя, мяркую, мінімум два гады, каб здабыць там сабе месца. Але вынікі таго варта.

У Перу таксама развіта сельская гаспадарка — а значыць, патэнцыял супрацоўніцтва з нашай краінай ёсць у МТЗ, «Амкадора», «Гомсельмаша». У Беларусі ёсць козыр: якасць яе прадукцыі выпрабавана часам і пра гэта ведаюць. МТЗ выпускае свае трактары ўжо больш за 60 гадоў, і цана на іх трохі ніжэйшая, чым на адпаведную прадукцыю іншых краін. А новыя вытворцы, асабліва кітайскія, працуюць зусім нядаўна — гадоў 10-12.

— А якія тавары Перу можа экспартаваць у Беларусь?

— Морапрадукты, рыбу, фрукты. Можна прывозіць шмат вырабы з воўны альпака — гэта лямба, якіх разводзяць у высакагорных раёнах Лацінскай Амерыкі. Адзёненне з іх воўны вельмі цёплае — яно якраз падыходзіць для беларускай восені і зімы.

— Ці можна Беларусі і Перу развіць супрацоўніцтва ў сферы прамысловай кааперацыі па беларуска-венесуэльскім узоры?

— Думаю, можна. У нас у Перу органы мясцовай улады самастойна распараджаюцца сваімі грашамі, таму маюць магчымасць заключаць дамоўленасці па супрацоўніцтве ў гэтай сферы з іншымі краінамі. У раёнах, якія знаходзяцца каля радовішчаў карысных выкапняў, нават ёсць спецыяльныя фонды, сродкі з якіх накіроўваюцца на паліпшанне інфраструктуры горада і блізкіх да яго населен-

КРАІНА-КАШТОЎНАСЦЬ

Колькі каштуе пуцёўка ў Перу для беларусаў?

Турызм у Перу — трыцяпа па велічыні галіна эканомікі краіны пасля горназдабываючай прамысловасці і рыбалоўства. Безліч археалагічных помнікаў, каля 200 музеяў, унікальная прырода і культура — усё гэта з кожным годам стымлюе ўсё больш турыстаў наведваць турцыю дзяржаву.

Натуральна, самае першае, што прыходзіць у галаву пры ўпамінанні Перу, — гэта імперыя інкаў і іх горад Мачу-Пікчу. Ён знаходзіцца на вяршыні горнага хрыбта на вышыні 2450 метраў над узроўнем мора. Па гэтай прычыне яго яшчэ называюць «горадам сярод аблакаў». Як сцявяджаюць даследчыкі, гэты горад быў пабудаваны за 100 гадоў да заваявання Перу іспанскімі канкістадорамаі. Жыцары Мачу-Пікчу не здаліся заваёўнікам, а... загадкава зніклі. Куды — не высветлена дакладна і дагэтуль. Сам жа горад з-за свайго месцазнаходжання заставаўся забытым аж да пачатку мінулага стагоддзя.

Яшчэ адно цікавае месца — храм-крэпасць Саксайуаман, які старажытныя інкі прысвечвалі маланцы. Гэта адзін з самых грандыёзных помнікаў інкскіх дойлідзтваў. Крэпасць пабудавана з каменных глыб, сярэдняя вага якіх — 40-50 тона, а самая вялікая важыць прыкладна 125 тон. Штогод 24 чэрвеня тут праводзіцца фестываль Сонца Інці Раймі, які прываблівае мноства людзей.

Акрамя унікальных гістарычных і археалагічных помнікаў, развітым кірункам турызму ў гэтай краіне з'яўляецца экалагічны (у перуанскай Амазоніі), гастранамічны, экстрэмальны, пляжны.

Цікавае гэта краіна ўяўляе і дзякуючы ўнікальнай разнастайнасці жывёл, рыб, птушак і раслін. Тут налічваецца 84 са 104 існуючых на Зямлі прыродных зон. Менавіта гэтая краіна знаходзіцца на першым месцы ў свеце па разнастайнасці рыб: іх там каля дзвюх тысяч відаў. Там жа можна убачыць калі 1800 відаў птушак і больш за 450 відаў млекакормячых жывёл.

У асноўным краіну наведваюць турысты з ЗША, Чылі, Аргенціны, Вялікабрытаніі, Францыі, Германіі, Бразіліі, Іспаніі, Канады і Італіі. А як наконт беларусаў?

Туры ў гэтую краіну прапануе некалькі агенцтваў. Я патэлефанавала ў адно з іх.

Па словах Анастасіі, супрацоўніцы такой турфірмы, яны арганізуюць паездкі ў Перу прыкладна паўгода. За гэты час паслуга скарысталіся каля 10 чалавек. З мінусаў такога тура — доўгі пералёт і высокі, у асноўным з-за цаны на авіябілеты, кошт. Як заўважыла дзяўчына, калі падлічыць цану за пералёт і абодва канцы, экскурсіі і нумары ў атэлі, паездка будзе каштаваць прыкладна тры тысячы долараў. З пласуаў: не трэба афармляць візу. Ды і ўражанні ад паездкі незабытыя.

— Усе нашы турысты, якія наведвалі Перу, засталіся вельмі задаволенымі, — расказвае Анастасія. — Гэтага краіна проста казанча багатая на цікавыя месцы, ды і сам адпачынак арганізаваны на добрым узроўні.

Надзея ЮШКЕВІЧ

Мачу-Пікчу, індзейскі «горад сярод аблакаў».

Уласны погляд

Эфект павука

На лешчы знаёмы Мікола Б., якога тут завуць Калян, напрошваецца ў памочнікі па дробнай цяслярскай справе. Яго павага да мяне патроена, бо ён нейкім чынам даведаўся, што перабраўзіла ў бутлі парэчкавае віно — цэлая бутля прыхваана ў хаце.

Раптам яго ўвагу прыцягнула мажняя павучыха з крыжам на спіне, якая неасцярожна выпузіла пагрэца на драўляны вушак. Калян спрытна замахваецца малатком, а я не паспяваю схачпіць яго за руку. Ад павучыхі разлятаюцца пырскі. Зух задаволена гікае, але заўважае маю пагарду і запрашальна зазірае ў вочы.

— Чэ такое, Васіліч?

— У цябе арахнафобія, Калян? — пытаюся.

Ён нясцвята пацскае плячмячы. Гаварыць з ім амаль не мае сэнсу. Ні пра знакамты фантастычны аповед Рэя Брэдберы, у якім падарожнікі ў мінулае выпадкова забіваюць матыля і які эфект бачыць пасля гэтага, калі вяртаюцца ў свой час, ні ўвогуле пра пагрозу і наступствы катастрафічнага знікнення віду жывёл.

Адзіны аргумент я ўсё-такі яму прыводжу.

— Ці ведаеш ты, што, па падліках навукоўцаў, калі загінуць павукі, то Зямля пакрыецца трыццаціметровым слоём мух?

— Няўжо? — здзіўлены Калян.

— Можна, ты любіш мух?

— Не, не вельмі, — адказвае зух.

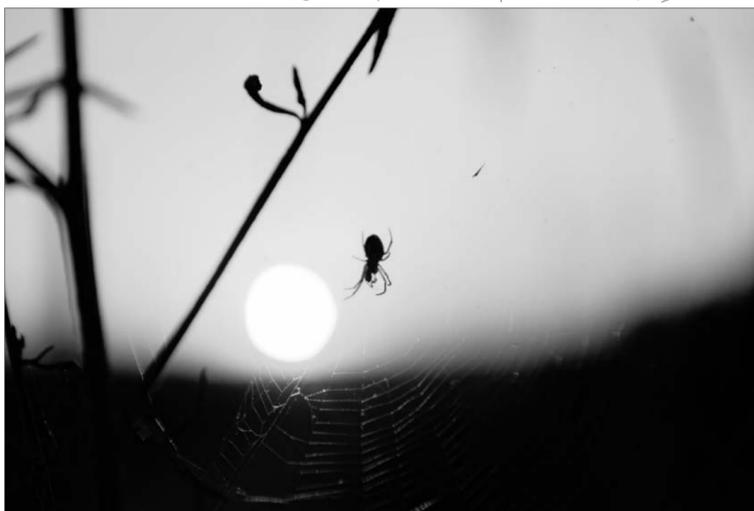
— Пайшоў прэч, Калян, — адхіляю я самазвагна памочнікі. — Праца скончана.

Зух сыходзіць вельмі незадаволена, амаль у адна, бо ў думках ужо засмоктаў парэчкавае, а тут аблом.

... Але нашаму грамадству, пэўна, надшыю час, каб усутыч заняцца праблемай жорсткага абыходжання з жывёламі і іх абароны. Адпаведныя заканадаўчыя акты плануецца прыняць ужо ў гэтым годзе ў парламенце, а пакуль што царгова хваля генэціду да жывёл раз-пораз набягае на грамадства.

Факты ўражваюць сваёй бесцэнсёунай, тупой жорсткасцю, якая часам мяжуе з садзізмам. Вось у сталіцы нейкі маньяк здзірае жыцём скуры з катой, а ў Барысаўскім раёне падлеткі цягаюць на ланцугу па беразе рэчкі жывого бобра. Вось дзясяткам бакланай адразаюць дзьбы, і тпушкі пяміраюць ад голаду. А гэта ўвогуле вяршыня цынзізму — аматар палывання і агратурызму з суседняй краіны ў п'яным запале забівае зуброў і г.д.

Дарчы, пра адмоўную ролю так званых агратурызмаў — хоць гэта тэма бысть шырокая. Тэлебачанне паказала наўдана сюжэт пра тое, што на падворку прыватнай аграсядзібы ў вёсцы Ліпавічы Чашніцкага раёна ў вельмі цеснай клетцы без дазволу ўтрымліваецца трохгадовая мядзведзіца.

Хочацца спытаць у падобных гаспадароў: няўжо жаданне ўзбагацець «за адну ноч» настолькі моцнае, што вы гатовы па-халопску прыніжацца і запябгаць перад «залётнымі» чужынцамі, яшчэ ў дадатак і бяздумна ахвярваючы пакутамі бездаказных жывёл? Тым больш, што так званыя турысты не заўсёды сябруюць з законам і мараллю.

Увогуле, нельга дазваляць адстрэльваць жывёл у нашых лясах абы-каму, нягледзячы на тое, што яны, галыўныя, плячэцкі быццам за тое не маляць грошы. На гэтым — мы не ўзбагацеем, не «падымемся», а, мяркую, толькі страцім свой твар як цывілізаванага народа.

Наўдана было аб'яўлена пра дазвол новага спосабу палывання — з арбалетам ці лукам. Маўляў, гэта практычнейшая амаль у дваццаці краінах Еўропы. Вядома, такая экзотыка — таксама для агратурыстаў. Сучасны арбалет альбо лук каштуе дзясяткі тысяч умоўных адзінак. Багатыя замежнікі не супраць «адцягнуцца» ў нашых лясах, якія, дарчы, займаюць ледзь не палову тэрыторыі і пакуль яшчэ служаць натуральнай схованкай і месцам пражывання шматлікіх жывёл, некаторыя з якіх занесены ў так званую Чырвоную кнігу. Але ці настолькі бяскрыўды такі спосаб палывання? Будзе, вядома, шмат падранкаў, якія загінуць пасля.

На думку розных зоаахоўных грамадскіх арганізацый і шматлікіх жыхароў вёскаў і нашай краіны імплэт палыўных даўно варты абмежаваць. У іх, бачыце, такая жарсць, такое хобі, такое захапленне, што яны не могуць жыць, каб не пусціць кроў якому зверу. Альбо паласавацца мясам лася, дзіка, казулі, бобра, мядзведзя, зубра і г.д. Дзіка слухаць такія навіны, як напрыклад, у Афрыцы нейкі няўрымслівы браканьер за дзень застрэліў каля трыццаці (!) сланоў. А вынішчэнне кітоў, тыграў, леапардаў? «Цару прыроды» міх тым варты помніць прароцкае выказанне Піфагора: «Тая бязмерная жорсткасць, з якой чалавек ставіцца да жывёл, немінуча абвернецца да яго самога».

Можна зразумець, напрыклад, Джыма Корбета, прафесійнага палюўніка і вядомага пісьменніка, які, рэальна рызыкауючы жыццём, палываў выключна на тыграў-людоедаў, а потым па-майстэрску апісаў гэта ў сваіх кніжках. А вось некаторыя сцэны так званых «сафары» ў творах Э. Хемінгуэя выклікаюць пацуццё часам бесцэнсёунага і нічым, акрамя фешэбэрыі, не абгрунтаванага зайбыства і так ужо нешматлікіх відуў жывёл. У прыватнасці — кашчых. Хоць сам звычайныя катой любіў і на віле на Кубе трымаў іх каля сарака асобін.

Яшчэ адзін нюанс. Не сакрэт, што так званая дрэсіроўка цыркавых жывёл — гвалт і жорсткасць,

а іх выступленні перад публікай, нягледзячы на ўсе адгаворкі — маральнае злачыства. Гэта добра разумеў Джэк Лондан — пісьменнік сусветнага маштабу, выдатны знаўца і апісальнік «братоў нашых меншых». Ён, дарчы, заўжды быў упартым праціўнікам усялякіх цыркавых шоу з удзелам жывёл.

Яшчэ адзін бок праблемы: суснаванне з хатнімі жывёламі, прыручанымі намі, і ў шматлікіх выпадках па-збрэдніцку адрынутымі. Нельга крўдзіць тых, хто даверыўся табе, — пра гэта варты помніць кожнаму. «Братэў нашых меншых нікогда не били по голове» — зарыфмаваў нека вядомы расійскі паэт сярэбранага веку Сяргей Ясенін. На вялікі жаль, гэтае запам'яталі. У дварах жылых кварталаў, на вуліцах самотна бадзюцца бяздомныя каты і сабакі. Раз-пораз іх малымі бяруць дзеля забавы ў кватэру, а пасля выкідаюць на голад і холад. Яны часам размажаюцца ў якіх падвалах, у каналізацыях, на закінутых пустках у неспрыяльных умовах, пакутуюць самі і ствараюць вялікі дыскамфорт людзям. Тады іх атручваюць, адстрэльваюць альбо адлюлююць у прыёмнікі, дзе праз нейкі час таксама знішчаюць.

Многія ўпадальнікі жывёл часам элементарна не ведаюць пра ўмовы іх утрымання: напрыклад, выгоўваюць сабаку без намордніка і павадка, вырошчваюць увогуле забароненых жывёл — ваюкоў, кракэдзілаў, мядзведзяў, буйных рэптылій. Раз-пораз гэта заканчваецца трагічна. У заканадаўстве, між тым, няма акрэсленых артыкулаў за паглум з жывёл, за нацёваюнне дражлівых іх відуў на чалавека, на іншых жывёл. Не распрацаваны адпаведныя меры пакарання тых, хто парушае элементарныя нормы маралі.

Штодня на планеце знікаюць сотні відуў жывёл. Яны яшчэ не самыя моцныя зьвёны біялагічнага ланцугу. Тым не менш наступствы ўжо адчуваюцца. А вось варты, напрыклад, знікнуць пчоламы, дык, як заўважыў А. Яйнштэйн, чалавецтва праіснае максімум чатыры гады. Апошнім часам планеце ліхаманіць. Ураганы, смерчы, паводкі, небывалая спека, цунамі, актыўнасць вулканаў. Малаяфактныя Кіеўкі і іншыя пратаколы. Забілі трывогу і ў ААН. А што чалавецтва? Яно пакуль — як той недаледкі Калян з малатком у руцэ. Знішчаюцца лясы, акіяны і рэкі. Гінуць жывёлы, бясфера. Мы рызыкаем застацца неўзабаве сам-насам хіба што з пацукімі, тараканамі, клопамі і мухамі. Змяняецца клімат і ў нашай краіне. Да нас з усімі наступствамі мігрыруюць віды жывёл, якія насялялі больш паўднёвыя рэгіёны. Адаптавацца да ўсяго гэтага павінны і мы. І дзейнічаць разумна, распрацаваўшы і прыняўшы адпаведныя законы.

Юры СТАНКЕВІЧ

Усходні гараскоп на тыдзень

Horoscope section with zodiac signs and their characteristics. Includes signs like Aven, Cylic, Bliznyaty, Rak, Leu, Dzeva, Straliec, Kazyro, Vadalei, Ryby, and their descriptions.

Свае каштоўнасці

Агразкатурызм — цікавы бізнес свабодных людзей

Адпачываць і працаваць у беларускай вёсцы не толькі займальна, але і прэстыжна

Інфакмпанія «Простыя рэчы», прысвечаная інавацыям у агразкатурызме, што стартвала ў мінулым кастрычніку, унікальная. Дагэтуль нічога падобнага ў Беларусі не было, і цяпер, калі яна пдыходзіць да завяршэння, яе стваральнікам ёсць пра што расказаць.

Кампанія праходзіць у межах праекта USAID «Мясцовае прадпрыемальніцтва і эканамічнае развіццё», які рэалізуецца ПРААН у партнёрстве з БГА «Адпачынак у вёсцы» і Міністэрствам спорту і турызму Беларусі. Увасабляецца ён на тэрыторыі Брэсцкай і Гродзенскай абласцей і накіраваны на падтрымку прадпрыемальніцтва ў сферы агразкатурызму па трох кірунках: стварэнне турыстычных дэстынацый у рэгіёне, паліпашэнне асяроддзя вядзення бізнесу ў агразкатурызме і павышэнне кампетэнцый людзей, якія ім займаюцца.

«Я назвала б гэта прыватна-дзяржаўным партнёрствам, і хоць гэта збіта фармулёўка, але тут яна працуе», — падкрэсліла старшыня праўлення БГА «Адпачынак у вёсцы» Валерыя Кліцунова. Сама назва кампаніі адлюстроўвае яе сутнасць — вяртанне да простых і вечных ісцін, якія палягаюць не толькі ў аснове агразкатурызму, але і нашай нацыі. А яшчэ — краіне душу, бо кожны чалавек знаходзіць у ёй нешта сваё.

«Асноўная наша задача была — прыцягнуць увагу да агразкатурызму як да цікавага, высокакрэатывнага і высокаароднага бізнесу. А таксама прывабіць у беларускую вёску турыстаў, каб яны зразумелі, што цікава адпачываць можна і ў нас», — заўважыла выступоўца.

За час дзеяння кампаніі ўдалося запустіць вонкавую рэкламу са слогамам «Простыя рэчы», якую можна бачыць на білбордах у Мінску і ў рэгіёнах, дзе праходзіць праект. Правялі 9 экалагічных адукацыйна-выхаваўчых акцый з прыцягненнем дзяцей і моладзі, арганізавалі некалькі валанцёрскіх груп сярод студэнтаў ВНУ і каледжаў Брэсцкай і Гродзенскай абласцей для работы на аб'ектах агра- і экатурызму. У межах кампаніі рэалізаваны творчы праект «Летнік рамёстваў» у вёсцы Моталь Іванаўскага раёна, прайшлі «Дзень адчыненых дзвярэй на агразкадзібах», «Творчая лабараторыя зялёнага турызму», фестываль «Organic party — Зелёная гулянка», прысвечаны традыцыйнай кухні, арганічнаму земляробству і экалагічнаму менеджменту. «Мы выкарыстоўвалі толькі экалагічна чысты посуд, зроблены з трысняжы, які не засмечвае асяроддзе», — адзначае спадарыня Кліцунова і дадала, што свядомасць нашых людзей паступова «зеленее»: усё большай папулярнасцю карыстаюцца экалагічна чыстыя прадукты і матэрыялы. Таксама быў праведзены конкурс дзіцячага малюнка, на якім амаль з тысячы ўдзельнікаў было адобрана 17 пераможцаў. А яшчэ ў межах кампаніі выйшла некалькі нумароў тэматычнага часопіса «Сельскі турызм у Беларусі». У планах арганізатараў правесці двухдзённую «Школу сельскага турызму для малых валанцёраў».

«Мы расцэньюваем праект «Мясцовае прадпрыемальніцтва і эканамічнае развіццё» не столькі як камерцыйны, колькі сацыяльны, бо ён дазваляе замацаваць актыўнае насельніцтва на сяле», — адзначае Дзяна СЕРАДЗЮК

кай і Гродзенскай абласцей для работы на аб'ектах агра- і экатурызму. У межах кампаніі рэалізаваны творчы праект «Летнік рамёстваў» у вёсцы Моталь Іванаўскага раёна, прайшлі «Дзень адчыненых дзвярэй на агразкадзібах», «Творчая лабараторыя зялёнага турызму», фестываль «Organic party — Зелёная гулянка», прысвечаны традыцыйнай кухні, арганічнаму земляробству і экалагічнаму менеджменту. «Мы выкарыстоўвалі толькі экалагічна чысты посуд, зроблены з трысняжы, які не засмечвае асяроддзе», — адзначае спадарыня Кліцунова і дадала, што свядомасць нашых людзей паступова «зеленее»: усё большай папулярнасцю карыстаюцца экалагічна чыстыя прадукты і матэрыялы. Таксама быў праведзены конкурс дзіцячага малюнка, на якім амаль з тысячы ўдзельнікаў было адобрана 17 пераможцаў. А яшчэ ў межах кампаніі выйшла некалькі нумароў тэматычнага часопіса «Сельскі турызм у Беларусі». У планах арганізатараў правесці двухдзённую «Школу сельскага турызму для малых валанцёраў».

«Мы расцэньюваем праект «Мясцовае прадпрыемальніцтва і эканамічнае развіццё» не столькі як камерцыйны, колькі сацыяльны, бо ён дазваляе замацаваць актыўнае насельніцтва на сяле», — адзначае Дзяна СЕРАДЗЮК

лоўны спецыяліст аддзела маркетынгу і якасці турыстычных паслуг Дпартаменту па турызме Міністэрства спорту і турызму Беларусі Ніна БАГДАНОВІЧ. Па яе словах, папулярнасць адпачынку ў беларускіх аграсядзібах расце з кожным годам. Так, у 2012 годзе такі від адпачынку выбарлі 270 тысяч чалавек, што на 22% больш, чым у 2012 годзе. З іх больш за 30 тысяч — расіяне. Паводле ацэнак спецыялістаў, сёлета колькасць расійскіх турыстаў у беларускіх аграсядзібах узрасла. Акрамя таго, адпачынак у беларускіх вёсках папулярны і ў грамадзян Украіны, Малдовы, Польшчы, Літвы, Латвіі. Усяго ў беларускіх аграсядзібах у 2013 годзе адпачывалі турысты з 61 краіны. Павялічэнне і колькасць саміх сядаў. На пачатку 2014-га іх лічылася 1881 (на пачатку 2013-га — 1775), 27 з іх працуюць на базе сельгасарганізацый. У 2013 годзе даход беларускіх аграсядзіб павялічыўся на 60%.

«Беларусь была краінай сядзіб, на пачатку мінулага стагоддзя і я нас было 3 тысячы. Зразумела, што цяперашняя амаль 2 тысячы — гэта крыху не тое, але тым не менш людзі сталі вяртацца да сваіх вытокаў, і мы зноў можам стаць краінай замкаў і сядзіб», — упэўнена Валерыя Кліцунова.

Дзяна СЕРАДЗЮК

Спорт-тайм

Лідары спыняюць «засуху»

У тыднёвым спартыўным аглядзе «Звязда» распавядае пра падзеі 26-га тура футбольнага першынства краіны, чарговую няўдачу «зуброў» і стартуюча перамогу брастуачан у гандбольнай Лізе чэмпіёнаў.

1. Пасля трох нічых лідар беларускага чэмпіянату па футболе, барысаўскі БАТЭ нарэшце атрымаў перамогу. У гасцях «жоўта-сіня» перайгралі «Гомель» — 2:1. Вырашальны гол на пятай хвіліне другога тайма забіў Аляксандр Карніцкі. Пасля матча галюўны трэнер БАТЭ Аляксандр ЕРМАКОВІЧ падвёў вынікі гульні: «Задаволены перамогай у паядынку з

няпростым сапернікам. Момантаў хапала ў абедзвюх камандах. Чым скончыцца супрацьстаянне, не было зразумела да самага канца. Прыемна, што хлопцы правялі над «Атлетыка» сабраліся і, нягледзячы на тое, што стасупалі па ходзе матча, узялі тры ачкі». Спыніла няўдачу серыю і мінскае «Дынама», якое без праблем справілася з наваполацкім «Нафтанам» — 2:0. Рэзультатыўныя атакі на рахунку Глеба Расадкіна і Нената Адамавіча. З такім жа лікам скончылася і сустрэча салігорскага «Шахцёра» з жодзінскім «Тарпеда»: перамогу святкавалі гарнякі (2:0).

2. Хакейнае «Дынама-Мінск» на хатняй арэне стасупіла фінкам «Ескерыту» — 2:3. Гэтае парахжэнне для «зуброў» стала трэцім запар. Галюўны трэнер «Дынама» Любамір ПОКАВІЧ бачыць прычыну чорнай паласы ў складаным графіку гульні: «У такіх няпростых умовах спад непазбежны, але мы павінны з гэтага выходзіць і рыхтавацца да наступнага матча. Каманда да канца змагалася за перамогу, у выніку зноў уступілі з мінімальным лікам. Упэўнены, што прайгралі

сустрэчу ў першым перыядзе, калі ў нас было шмат галевых момантаў, але мы дазволілі саперніку выйсці «адзін у нуль» пры нашай большасці. За гэта і былі пакараны голам. Ён стаў вырашальным».

3. БГК ім. Мясцова атрымаў першую перамогу ў гандбольнай Лізе чэмпіёнаў. На хатняй арэне брастуачане перайгралі македонскі «Металург» — 28:24. Самым рэзультатыўным гульцом БГК стаў Дзмітрый Нікулчанка, на чым рахунку 5 мячоў. Ужо 9 кастрычніка падапечныя Жэлья Бабіча правядуць наступны матч супраць нямецкага «Кіля».

Дарына ЗАПОЛЬСКАЯ

Нядоўга МУЗЫКА ІГРАЛА

Калгасы цяпер ужо не калгасы, а СВК — сельгаспадарчыя вытворчыя кааператывы, што, згадзіцеся, гучыць! Ды і адпавядае, здараецца.

Дык вось. У адзін з такіх досяць пасляхоўных кааператываў новы камбайн прыслалі — самы дарагі з усіх «замежнікаў», самы прадукцыйны і самы «наварочаны»: кабіна ў яго — што пульта караля, хоць у космас лляць: столькі там розных кнопак і кнопачак, столькі прылад, каб аблегчыць працу механізатара. А да ўсяго яшчэ і задавальненне яму прынесці, бо магнітола там — на апошні «Мерседэс» ставіць можна!

Вядомае справа — у няўмеальны руці гэты цуд не аддасі. Яго Івану Васільевічу даверылі. Той — дока — найлепшы механізатар! Той, казалі, са свайго старога камбайна пільнікі здымаў, а ўжо на гэты, які меркавалася, дык і наогул — маліцца будзе! Але...

Не прывялося, што называецца, не атрымаўся! Пачалося з таго, што новы аргрэт зацікавіў усіх — і начальства таксама: сам старшыня знайшоў час, каб падзівіцца, каб падніцца ў кабіну.

Васільевіч — ужо як гаспадар — яго з радасцю сустрэў, усё тое мог, расказаў, паказаў, паказаў пакатаў крыху... З музык! — «Добрая машына, — пасля гэтага прызнаў старшыня, — можна працаваць. Але магнітола, брат, — гэта ўжо залішне... Знімі... Вечарам паёду — на маю машыну паставіш».

Спахмурнеў механізатар, крўдана яму стала, ды так... Ніхто ў СВК начальству не прырэчыў (моды такой не было), а ён — наважыўся. Сказаў, што калі завод гэту магнітолу ў кабіне паставіў, дык хай яна і стаіць — не вам знімаць, маўляў. А калі знімаеце — нагі маёй на гэтым камбайне не будзе! Самі тады і працуюць.

Мусяць, спадзавяўся дзівак, што старшыня прыслухоўваецца, адмоўціца ад сваёй «дзікі»... Дудкі: магнітолу ўсё ж знялі і паставілі — туды, дзе яна больш патрэбна. Гэта значыць, на дзів старшыня. А тым часам жыць надзішло. Васільевіч слова стрымаў — на старым камбайне застаўся. На новы — новага чалавека знайшлі і як быццам не зломка, а не заводзіцца машына, хоць ты плач! Што ні рабілі, які ні круцілі...

Васільевіч

Гэта сабатаж, — крычыць, — зараз міліцыю выклічу! Прызнавайся, што ты скруціў, куды дзеў?

— Ды адчапіцеся! — абураліца той. — Мне — у адрозненне ад вас — нічога з таго камбайна не трэба!

Што рабіць? Скумекалі тады, што аргрэт жа новы — на гаранты, значыць, трэба званіць у сервісны цэнтр — выклікаць брыгаду рамонтнікаў...

Тыя сапраўды, як бачыш, прымчаліся і адразу ў кабіну.

Старшыня за імі: сам, відаць, хацеў калі не злачыства раскрыць, то прасачыць за рамонтам... Карацей — сур'ёзна быў настроены.

А рамонтнікі — тыя наадварот: на панэль кіравання пільніку і адрэзу ў рогат. Маўляў, ну што тут будзе рабіць, — наўсюль адна і тая ж «песня»: не кандыцыянер, дык магнітолу зніміць! Вось і тут... «Дзе, — пытаюцца, — той злодзей-кампазітар? Той музыку прысвабечу? Трэба вярнуць, бо рухавік без яе ніколі не завядзецца».

Аказваецца, тыя вытворчы-замежнікі, камплектуючы камбайны для продажу ў краіны былога Саюза, упільнілі «асабліва-васці нацыянальнага жніва». І таму электрычны ланцуг для запуску рухавіка «закальцавалі» са штатнай магнітолай: будзе на месцы яна (да паслуг камбайнера), будзе працаваць і камбайн, а не — выбачаце...

Так што нядоўга старшыня пацешыўся музыкай: аддаў назад. А вось мянушка — Моцарт — мусяць, ужо не верне. На ўсё жыццё прыляпілася.

В. Клімаў, г. Marinёў

ЧАГО НЕ КУПІШ ЗА ГРОШЫ

Гэту гісторыю я збіралася расказаць даўно, але ўсё нешта адкладвала. А тут дніны апынуцца ў Мінску, зайшла па ўнівермаг «Беларусь», чую ледзь не з праго (па гучнай сувязі і шкада, што па-руску) маўляў, пакупнік, які забыўся рэшту, калі ласка, вярніцеся у аддзел гаспадарчых тавараў...

Не ведаю, ці вялікая там была сума, але абвешту паўтарылі некалькі разоў. Так што быў час: у некага — каб успомніць пра сабытую на касе рэшту, у некага — каб узгадаць сваё...

Мой брат Жэня (ён жыў у вёсцы ў Барысаўскім раёне) гадзі ты таму зрабіў сямі падарунак — купіў білеты ў цырк. Малья, вядома ж, скакалі ад радасці, да ўсяго і часу яшчэ ў абрэз.

М. Махчан, г. Бабруйск Рубрыку вядзе Валянціна ДОУНАР.

НАВАГРУДКУ — 970!

А ў наступным годзе Наваградку — 1010?..

Слаўны горад Наваградук у выхадныя адсвяткаваў 970-годдзе з часу першага летапіснага ўпамінання. У гэтыя дні па вуліцах можна было пакатацца ў прыгожым брычцы з лёкаем, убачыць дырэктара дома-музея Адама Міцкевіча Мікалая Гайбу ў ролі самога паэта... А яшчэ пагартаць новую грунтоўную кнігу, прысвечаную мінуўшчыне і сучаснасці горада.

Гісторыя Наваградку — з глыбінняў вякоў да нашых дзён — так называецца выданне, зробленае супрацоўнікамі Інстытута гісторыі НАН Беларусі па ініцыятыве наваградчан. Старшыня Наваградскага райвыканкама Анатоль МАРКЕВІЧ пракаментаваў рашэнне зрабіць такое выданне:

— Ідэя стварэння гэтай кнігі з'явілася ў нас яшчэ ў снежні 2012 года, калі мы гутарылі з нашым земляком Міхаілам Касцюком (прафесар, доктар гістарычных навук, ганаровы грамадзянін Наваградку. — Аўт.). Тады мы ўпершыню абмеркавалі гэтую тэму і зразумелі, што Наваградук — асаблівае месца на карце нашай дзяржавы, варты добрай кнігі. Менавіта тут цесна сплываюць сучаснасць і мінуўшчына. Ходзячы па гэтай зямлі, мы на кожным кроку ўгадваем пра яе багатую гісторыю. Наш горад мае вялікае значэнне ў маштабах усёй краіны, бо менавіта адсюль паходзіць наша дзяржаўнасць — гэта першая сталіца Вялікага Княства Літоўскага. Мы ўспраўнілі тэму імяны, дзякуючы якому Наваградчыну ведаюць далёка за яе межамі. Яўхім Храптовіч — апошні канцлер Вялікага Княства Літоўскага і першы міністр замежных спраў Рэчы Паспалітай — урадзнец вёскі Шчоры Наваградскага раёна. Цудоўныя паэты Адам Міцкевіч, Ян Чачот у сваіх вершах успраўнілі нашу зямлю. Мастак Язэп Драздовіч таксама выйраў яе на сваіх палотнах. Мы зразумелі, што па драбніцах, з невялікіх цаглянак, трэба склаці ўсё ў адзінае цэлае. Каб пасля, разгарнушы кнігу, можна было убачыць найцікавейшую гісторыю нашай Наваградчыны.

Можна з упэўненасцю скажаць, што кніга атрымалася. Яе аўтары, супрацоўнікі Інстытута гісторыі НАН Беларусі на чале з дырэктарам Вячаславам Даниловічам, адзначылі, што мелі дастатковую прастору для навуковай творчасці. Нягледзячы на тое, што выпуск выдання быў прымеркаваны да юбілею, пра будучую працу было паведамлена загадзя, таму гісторыкі мелі прыблізна год на напісанне артыкулаў.

Паліграфічная якасць выдання таксама аказалася на вельмі высокім узроўні. Кнігу прыемна не толькі чытаць, але і проста гартаць глянцавыя старонкі, разглядаць шматлікія каляровыя малюнкі (пераважна архіўныя), змешчаныя ў ёй. У выніку атрымаўся той рэдкі выпадак, калі ўнутраны змест прадмета адпавядае яго знешняму выглядзе.

Кніга змяшчае амаль 600 старонак, напісана паралельна на дзвюх мовах — рускай і беларускай. Яе наклад — крыху больш за 1000 экзэмпляраў — можна быць упэўненым, з хуткасцю разьдзецца. Бо гэтая кніга, па-першае, прысвечана першай сталіцы Вялікага Княства Літоўскага, па-другое, напісана калектывам прафесійных гісторыкаў, па-трэцяе, выдадзена з выдатнай паліграфічнай якасцю. Таму яна, без сумнення, стане выдатным падарунком любому беларусу, чалавеку, які захапляецца гісторыяй.

Хача і турысты, нашы суседзі з Польшчы і Літвы напэўна ж зацікавіцца выданнем, у якім мы нарэшце змаглі навукова абгрунтаваць і добра падаць пэўную частку нашай супольнай гісторыі.

Пакуль што, верагодна, кніга будзе прадавацца толькі ў На-

ваградку — у кніжным салоне ў краме «Дзіцячы свет».

Сярод аўтараў гэтага выдання — супрацоўнікі Інстытута гісторыі Вячаслаў Даниловіч, Міхаіл Касцюк, Вадзім Лакіза, Андрэй Мяцельскі, Валянціна Яноўская, Валянцін Мазец, Ксенія Разуванова, Дзмітрый Крывашэй, а таксама старшы выкладчык Акадэміі МУС Андрэй Радаман, вядучы навуковы супрацоўнік Цэнтра даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры Вячаслаў Чамарыцкі, дырэктар дома-музея Адама Міцкевіча Мікалай Гайба і іншыя. Навукоўцамі напісаны артыкулы пра абсалютна ўсе перыяды развіцця Наваградчыны: ад першабытных часоў да нашых дзён. Ёсць і такія раздзелы, як «Гісторыя горада ў асобах», «Іх імянамі названы вуліцы»...

На канферэнцыі, прысвечанай прэзентацыі выдання, гучалі розныя слухныя ідэі. Напрыклад, Валянцін Мазец унёс прапанову змяніць сучасную назву горада (Наваградук) на гістарычна больш правільную (Наваградка) — і гэтая прапанова большасцю была падтрыманая. Кандыдат гістарычных навук Андрэй МЯЦЕЛЬСКІ ўвогуле адзначыў, што і ў наступным годзе будзе нагода для святкавання юбілею Наваградку:

— Мы святкуем сёння 970-годдзе Наваградку. Але я ўсё-такі лічу, што горад крыху старэйшы. Ёсць адна крыніца, якая даўно выкарыстоўваецца гісторыкамі царквы, — гэта граматыка аб заснаванні Тураўскай епархіі, датуецца 1005 годам. У ёй пералічваюцца гарады і пагосты, якія пераходзяць Тураўскай епархіі. Сярод іх ёсць Ноўгарад — безумоўна, гэта не Ноўгарад вялікі, а наш сучасны Наваградук. Гісторыкамі і крыніцаведцамі праведзены аналіз граматы: яны прызналі, што яна крыху пазнейшая (XIV стагоддзе), але, безумоўна, створана на падставе тых гістарычных крыніц, якія былі ў Тураўскай епархіі, таму можа быць шырока выкарыстана. Абпярочыцца на гэту граматыку, у 2005 годзе Ваўкавыск адсвяткаваў сваё 1000-годдзе... Таму ў наступным годзе, каб не паспяляцца, ў Наваградку маглі б адгуляць 1010-годдзе — ці то жартам, ці ўсёўсё гаворыць навуковец.

Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ, Наваградскі раён.

Віншум пераможцаў!

КРАЯЗНАЎСТВА: ПАЧАЦЬ СЁННЯ, А НЕ ЗАЎТРА

Конкурс завершаны, падарункі ад «Звязды» і «Беларускай Энцыклапедыі імя Петруся Броўкі» ўручаны. Але ўсё яшчэ наперадзе — «Звязда» і РГА «Белая Русь» пачынаюць новую краязнаўчую акцыю

Напрыканцы мінулага тыдня ў рэдакцыі «Звязды» было па-сапраўднаму цёпла. Бо да нас завіталі некаторыя з вас, нашых дарагіх чытачоў і аўтараў: мы сустрэліся на ўзнагароджанні пераможцаў конкурсу «Мясціны, знітаваныя з душой».

Напачатку варта ўрачыста паведаміць, што пераможцаў сёлета было два. Гэта Аляксей Хітрун з Лідскага раёна і Алена Чыстова, ураджэнка вёскі Лапатнікі Віцебскай вобласці, якая, праўда, цяпер жыве ў Маскве. Яна спачатку пісала ў сваіх лістах, што, паколькі жыве далёка ад радзімы, ёй складана пісаць на роднай мове, аднак апошні яе ліст, дасланы ў «Звязду», быў ужо па-беларуску.

Прыз чытацкіх сімпатый атрымала наш бадай, самы актыўны аўтар (лічы, штатны!) Соф'я Кусянкова з вёскі Лучын Рагачоўскага раёна. Заахвочвальным прызам, таксама як пераможца, ўзнагароджана Настасся Гомза з вёскі Тарноўскага раёна. Цікава, што прыхаце, каб атрымаць падарункі, да нас у рэдакцыю змаглі толькі лічыцца (трэба ж было, каб так супала). Малады супрацоўнік музея Аляксей Хітрун і 11-класніца Настасся Гомза пазнаёміліся, літаральна, едучы па ўзнагароды ў «Звязду».

Багатая на краязнаўчую лідскую зямля дапамагла новаму пакаленню пераможцаў эстафеты, згуртавацца і вольна і згодна з гэтым спосабам.

З прывітанымі словамі да нашых пераможцаў звярнулася намеснік галоўнага рэдактара Надзея ДРЫЛА:

— Калі я даведалася, што адбудзецца такое ўзнагароджанне, у мяне адразу з'явілася тры нагоды для радасці. Першая — паградавацца за газету, што яе чытаюць, цікавцяцца (у прыватнасці, краязнаўчымі праектамі «Ігуменскі тракт») Другая — за нашых пераможцаў, бо іх праца займае і нас, і ўзнагароджана. Трэцяя, самая галоўная, — за тых мястэчкі, пра якія вы пісалі. Бо вельмі важна, што ёсць людзі, якія цікавіцца тымі мясцінамі, дзе яны жывуць. Калі гэтага не зробіце ўсё — нікто не зробіць... Таму даволі шмат пішам пра вёскі. Я сама неяк даведалася, што ў Лагойскім раёне ёсць вёска Дрыла 1 і Дрыла 2, і паехала туды, каб даведацца пра паходжанне назвы, і ўвогуле ці звязана яна з мям прозвішчам. Аднак аказалася, што ў тых вёсках ужо амаль няма старажылаў. Я зрабіла матэрыял з адной мясцовай жанчынай, аднак пра сябе нічога не даведалася. Яна ўсё паўтара-

ла: «Вось прыехалі б вы раней, вам бы той і той расказаў. Аднак іх ужо няма...» Таму вельмі важна, што вы пачалі зараз, а не заўтра. Магчыма, ёсць яшчэ тэма людзі, якіх вы паспееце распытаць.

Пераможцы нашага конкурсу расказалі нам пра свае краязнаўчыя пошукі. Думаем, што і вам будзе цікава пачуць іх гісторыі. Вось што распавёў нам навуковы супрацоўнік дома-музея Таўлаў і Лідзе Аляксей ХІТРУН:

«Пачынаў я з паэзіі, затым пісаў сатыру, прозу. Але цяпер узяўся за краязнаўства. А гэта, як вядома, тая справа, займаючыся якой трэба спяшчацца, каб паспець. Найбольш даследую сваю родную вёску Крупнава Лідскага раёна і бліжэйшыя да яе мясціны. Хачу расказаць пра адну сустрэчу, якая адбылася ў вёсцы Казічы.

«Чацвёртага міма гэтай вёскі ці на ровары на сена ехаў і заўсёды думаю: «Вёска як вёска», — і далей працягваю свой шлях. Але нежк вырашыў пагутарыцца са старажыламі: падыйшоў да бліжэйшай хаты, убачыў там бабулю, спытаў, ці можна ровар паставіць на падворку. А яна мне: «Не, хлопчык, я цябе не пушчу». Запытаўся таксама, ці памятае яна штосьці пра паню,

Са звяздоўскімі парасонамі лідскім краязнаўцам дажджу можна не баццацца.

дзед апрануў касцюм. Аднак я не прыехаў, патэлефанаваў праз дзень, а яны мне: «Хлопчык, чаму ты не прыехаў?» Я адказаў, што з-за дажджу, і паабяцаў на наступны дзень быць. Завітаў да іх, пачакаў, пакуль людзі сталіся веку прыбрацца, зрабіў фотаздымак. Змясціў пра іх артыкул у раённай газеце.

Тэлефаную бабулі, пытаюся, ці чытала яна артыкул. Адказвае, што чытала, — і плача. Пытаюся, чаго плача. Можа, ад радасці? Сказала, што не: яе дзед памёр. Ён не паспеў убачыць матэрыял пра сябе, а матчына, пра яго пісалі першы раз у жыцці. Аднак я паспеў хоць штосьці ўхапіць з гісторыі яго жыцця. Таму трэба нам спяшчацца, каб паспець распытаць пра ўсё, пакуль жывыя людзі.

Той матэрыял, які перамог у конкурсе «Мясціны, знітаваныя з душой», называецца «Песня жыцця бабулі Евы, або гісторыя вёскі Верх-Крупава». Бабуля, пра якую я пісаў, сказала, што будзе за мяне маліцца: бо я пастаянна езджу, збіраю звесткі, — каб усё ў мяне атрымалася. Можа, яе малітва і дапамагла мне перамагчы».

Пра сваю працу над артыкулам «Будынік знікаючы» — назвы застаюцца, які таксама перамог у конкурсе, распавяла і 11-класніца Тарноўскай школы Настасся ГОМЗА, якая пасля выпуску збіраецца паступіць у Акадэмію Міністэрства ўнутраных спраў: «Калі я пачынала пісаць, мяне падахоўвала, падтрымала мая настаўніца беларускай мовы Марыя Сягла. Я з маленька любіла распытаць бабулю пра

рознныя мястэчкі. Мая настаўніца дапамагла мне больш асэнсваваць тое, што хаваецца за гэтай цікавасцю да краязнаўства. Я пачала збіраць звесткі. Дапамагалі ў гэтым і мае сябры. Пра кожнае мястэчка я імкнулася штосьці даведацца ад сваіх бацькоў, бабулек. Працы было вельмі шмат. Я надзвычай хвалявалася: бо, разумееце, такая маладая яшчэ, не ведала, як правільна ўсё рабіць. Сабраныя звесткі асэнсавалі, шукалі інфармацыю і ў кнігах. І толькі пасля гэтага пісалі артыкул, які перамог у нашым конкурсе».

Выдавецкі дом «Звязда» ўручыў пераможцам свае падарункі. Аднак, па традыцыі, разам з імі ўзнагароджвала і выдавецтва «Беларуская Энцыклапедыя імя Петруся Броўкі». Загадчык аддзела літаратуры і мастацтваў гэтай установы Таццяна РОСЛІК распавяла пра тую кнігу, якая была выбрана ў якасці падарункаў:

— Навукова-папулярнае выданне Анатоля Цітова «Краіна майстроў» напісана пра цэхаўныя ўстановы на Беларусі XVI — XVIII стагоддзях. У кнізе змяшчаюцца геральдычныя звесткі і тэрміналагічны слоўнік. Увогуле ж падрыхтавана яна па ўнікальных архіўных дакументах. Такі прыз атрымлівае Аляксей. Настасся, як дзяўчыне тонкай душэўнай арганізацыі, уручаем мастацкую аповесць Адама Мальдзіса «Восень пасярод вясны», створаную на падставе гістарычных звестак. У ёй апісваецца некалькі дзён 1861 года. Галоўныя героі — Кастусь Каліноўка, Уладзіслаў Сыракомля, Дарчын, Уладзіслаў Караткевіч да гэтай аповесці напісаў верш, які таксама змешчаны ў кнізе. Над навукова-папулярным выданнем «Беларускае замежжа»

папрацаваў вельмі вялікі калектыў. Яно пра беларусаў, якія па пэўных прычынах пакінулі краіну, аднак працягвалі несці нашу нацыянальную культуру на іншыя землі. У канцы змешчаны ўнікальныя архіўныя дакументы. Мы павінны ведаць, што беларускае замежжа — таксама наша гісторыя, бо эмігрантаў мы маем надзвычай шмат: Уладзіслаў Сыракомля, Марк Шагал, Валенцін Ваньковіч — усё тэма, кім мы ганарымся, хто праславіў нашу зямлю за мяжой. Вядома, гэтая кніга адраўваецца да беларускі Алены Чыстовай у Маскву. Кнігу «Беларускае народнае ганчарства» напісаў мастацтвазнаўца Лўген Сахута. Яна пра наш старажытны промысел, які калісьці карыстаўся папулярнасцю на Беларусі, а зараз актыўна аднаўляецца. Думаю, усім будзе цікава, бо такі матэрыял як гліна — ёсць паўсюды на нашай зямлі. Гэтую кнігу разам з падарункамі ад «Звязды» мы накіруем у Рагачоўскі раён.

Хочацца дадаць, што сустрэча з нашымі пераможцамі сапраўды атрымалася вельмі цёплай. Прыемна было слухаць беларускую мову герояў, з самага сэрца нашай зямлі, з іх родных вёскач, — мову якую яны ведаюць з маленства, бо перанялі ад сваіх бацькоў і дзядзю. І няхай конкурс «Мясціны, знітаваныя з душой» на гэтым завершаны, мы будзем працягваць пісаць пра краязнаўства ў «Ігуменскім тракце», таму чакаем і вашыя лісты. Да таго ж на змену гэтай конкурсу прыходзіць акцыя пад назвай «Край, дзе я жыву», якую мы распачынаем разам з РГА «Белая Русь». Аднак яе падрабязнасці чытайце ў бліжэйшым нумары «Звязды».

Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ, Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА

Храм Ушасця Гасподняга ў пасёлку Ждановічы пад Мінскам, які і шматлікія іншыя новыя храмы, узводзіцца з дапамогай ахвяраванняў на будаўніцтва. Імяны тых, хто падтрымаў будоўлю ўласнымі сродкамі, застаюцца на цагляных пад сляом тынкоўкі.

Ад крыніц, што не бачылі мора, Па далагах пранёс праз гушар, Па пясчынцы складаюцца горы, Па цаглянцы ўзводзіцца храм.

Па цаглянцы, што ты, як ахвяра, На далагах пранёс праз гушар, Каб спявалі званы над абшарам І чакаў заблукаўшых алтар.

БАЙКІ КУХМІСТРА ВЕРАШЧАКІ

АД «Д'ЯБЛЬСКАГА» ДА «ШУМЛІВАГА»

Выворчасць шампанскага віна, дакладней, віна пеністага, якое насытана вугляклым газам з-за натуральнага броджэння, была наладжана ў самым пачатку XVIII стагоддзя. Спачатку лішак вуглекіслаты лічыўся заганаю віна, але потым вінаробам прыйшло ў галаву, што пры правільным «маркетынгу» ён можа сысці за вартасць. Пераказваць гісторыю французскага шампанскага няма сэнсу, бо яе можна знайсці ў любой энцыклапедыі. Але даведацца, як арыстакратычныя напоі з'явіліся на нашай зямлі, спадзяюся, будзе карысным для чытача.

Першыя згадкі пра шампанскае ў Рэчы Паспалітай з'явіліся ў эпоху кіравання караля Аўгуста III (1733 — 1763 гады). У тую часы самым каштоўным віном у шляхты лічыўся венгерскі такай, за ім — рэйнская віны, потым французскія, іспанскія, кіпрскія, і толькі ў апошняю чаргу — малдаўскія віны. Такай як самы дарагі піль «на штэмпель» — у самім канцы бяседы, каб зафіксаваць менавіта яго смак. Са з'яўленнем жа шампанскага (спачатку толькі пры каралеўскім двары і на дварах найбагацейшых і ўплывоўных магнатаў) «на штэмпель», пасля таго, сталі піць менавіта яго. Яшчэ не асабліва разбіраючыся ў смаку навіні, але проста з меркаванняў багаці і прэстыжу. Калі самае дарагое віно ў Варшаве апошняга дзесяцігод-

дзя XVIII стагоддзя каштавала 120 грошай за бутэльку, дык шампанскае — утвая даражэй. У першыя дзесяцігоддзі гісторыі шампанскага на нашых землях ва ўсю Рэч Паспалітую ўвозіліся ўсяго толькі дзясцікі, пазней — сотні бутэлек у год. І толькі невялікая частка з іх магла дасягаць тэрыторыі сучаснай Беларусі — напрыклад, каралеўскай Гародні і радзівілаўскага Нясвіжа.

Некаторыя гісторыкі вінаробства ацэньваюць агульную колькасць разлітых і прададзеных ва ўсім свеце за цэлае XVIII стагоддзе бутэлек шампанскага прыкладна ўсяго толькі ў 300 тыс. штук (мабыць, гэтая лічба істотна паманшаная). Але, напрыклад, адзін толькі сучасны Мінскі завод пеністых вінаў можа сёння выпускаць каля 10 мільёнаў бутэлек штогод! А за цэлае ста-

годдзе, такім чынам (пазычыў яму даўгалецця), — цэлы мільярд бутэлек, або ў тры з лішнім тысячы разоў больш, чым у сучасны Шампань часоў французскай манархіі.

Пачаткова эпизадны доступ да шампанскага мелі ледзьве 0,1% насельніцтва Рэчы Паспалітай, а рэгулярна піць яго маглі сабе дазволіць толькі некалькі сем'яў. Пры гэтым некаторыя замежнікі, якія наведвалі Варшаву таго часу, адзначаючы ў сваіх дзёніках, што шампанскае на багатых бядесах лілося амаль як вада. Гэта асабліва датычылася балю і прыёмаў, які даваў славеты сваёй эскізёнтычнасцю Караль Радзівіл «Пане Каханку». Часам ён мог сабе дазволіць выдаць гэтым адрозна выпускаць каля 10 мільёнаў бутэлек штогод! А за цэлае ста-

годдзе, такім чынам (пазычыў яму даўгалецця), — цэлы мільярд бутэлек, або ў тры з лішнім тысячы разоў больш, чым у сучасны Шампань часоў французскай манархіі.

Пачаткова эпизадны доступ да шампанскага мелі ледзьве 0,1% насельніцтва Рэчы Паспалітай, а рэгулярна піць яго маглі сабе дазволіць толькі некалькі сем'яў. Пры гэтым некаторыя замежнікі, якія наведвалі Варшаву таго часу, адзначаючы ў сваіх дзёніках, што шампанскае на багатых бядесах лілося амаль як вада. Гэта асабліва датычылася балю і прыёмаў, які даваў славеты сваёй эскізёнтычнасцю Караль Радзівіл «Пане Каханку». Часам ён мог сабе дазволіць выдаць гэтым адрозна выпускаць каля 10 мільёнаў бутэлек штогод! А за цэлае ста-

годдзе, такім чынам (пазычыў яму даўгалецця), — цэлы мільярд бутэлек, або ў тры з лішнім тысячы разоў больш, чым у сучасны Шампань часоў французскай манархіі.

«Абед з вустрыцамі» Жана-Франсуа дэ Труа (1735 год) лічыцца самай першай фіксацыяй шампанскага ў выяўленчым мастацтве. Прыкладна ў гэты ж час пачало пранікаць у Рэч Паспалітую.

Кароткі нарыс гісторыі пеністага віна

трапляла да нас, сапраўднае яго знаўцы наўдана атрымалі магчымаць пакаштаваць напой больш як 200-гадовай вытрымкай. У 2010 годзе калы ўзбярэжжа Аландскіх астравоў (аўтаномнай вобласці Фінляндыі) на 50-метровай глыбіні былі знойдзены рэшткі затанулага ў першым дзесяцігоддзі XIX стагоддзя гандлёвага карабля, і ў тым ліку больш за 150 бутэлек шампанскага — пераважна знакамітага Veuve-Clisquot («Удава Кліко»). Але таксама і некалькі бутэлек Heidsieck. Да гэтай моманту самым старым у свеце шампанскім лічыліся 2 бутэзкі дома Perrier-Jouet, разлітыя ў 1825 годзе. Мяркуюць, што пацанулы карабель перавозіў шампанскае і іншыя грузы з Гданьска ў Санкт-Пецярбург. Напой, які, магчыма, адраўваецца царскаму двару, выдасана захавана — дзякуючы сталай тэмпературы і адсутнасці сонечнага святла і кіслароду. Як і ўсе белыя віны, з узростам ён набывае насытаны бурштыявы колер і стаў саладышым, чым першапачаткова. Шампанскае таксама захавала сваю пеністасць, толькі бурбалкі сталі драбніткага памеру.

Высокая папулярнасць шампанскага і яго дарагоўля прывялі да шматлікіх спроб імітацыі высякароднага напою — перадусім, яго пеністасці. Часам гэта была свядомая імітацыя — гэта значыць, ад пакупнікоў або гасцей не ўтойвалі, што прапанаваны ім напоі шампанскі не з'яўляецца. А часам прадастаўлялі падробку, якую свядома выдавалі за сапраўднае віно.

(Заканчэнне будзе.)

«Лекфарм» стала першым фармацэўтычным прадпрыемствам Беларусі, якое бярэ ўдзел у міжнароднай выставе фармацэўтычнай прамысловасці, што праходзіць на гэтым тыдні ў Парыжы.

— На сваім стэндзе мы плануем правесці сустрэчы з нашымі патаэнцыйнымі партнёрамі па кантрактай вытворчасці, дамовіцца аб пастаўках сыравіны для новых і ўжо вядомых прэпаратаў, — тлумачыць начальнік аддзела знешнеэканамічнай дзейнасці СТАА «Лекфарм» Міхайл АСТАПЧЫК. — Такія сустрэчы

спрыяюць развіццю бізнесу. З аднаго боку, гэта магчымаць прадэманстраваць уласны патэнцыял па выпуску фармацэўтычнай прадукцыі, устанавіць эфектыўныя дзелавыя кантакты і пошук рашэнняў для развіцця вытворчасці розных формаў выпуску на тэрыторыі Беларусі, а магчыма, і на тэрыторыі ЕАЭС. З другога боку, для прадпрыемства таксама важна прааналізаваць апошнія распрацоўкі партнёраў і канкурэнтаў, азнаёміцца з замежнымі фармвытворцамі. Урэшце, мы першым даведваемся аб новых тэндэнцыях і трэндах на фармацэўтычным рынку...

Выстава CPhI Worldwide Paris 2014 — гэта прафесійная пляцоўка для абмену вопытам, наладжвання партнёрскіх стасункаў і заключэння выгадных кантрактаў паміж фармацэўтычнымі кампаніямі і прадстаўнікамі ўсіх сфер бізнесу, што задзейнічаны ў фармацэўтычнай вытворчасці.

Варта нагадаць, што гісторыя «Лекфарма» пачалася ў 2004 годзе, і сёння гэта прадпрыемства з сучаснай вытворчасцю, жорсткім кантролем якасці і высокакваліфікаваным персаналам.

Святлана БАРЫСЕНКА.

Извещение о проведении 22 октября 2014 года повторных торгов по продаже имущества, принадлежащего ООО «УниверсалПроектКонструкция»

Сведения о предмете торгов (продаваемом имуществе)					
№	Наименование, характеристики имущества, входящего в состав предмета торгов	Местонахождение предмета торгов	Начальная цена предмета торгов, рублей с НДС	Размер задатка, бел. руб.	Шаг аукциона, бел. руб.
1.	Квартира (изолированное помещение с инвентарным номером 500/D-708120845 общей площадью 149,8 кв. м, расположено на 2 этаже)	г. Минск, ул. Смольчкова, 4-19	3 223 008 000	320 000 000	161 000 000
2.	Квартира (изолированное помещение с инвентарным номером 500/D-708120846 общей площадью 132,9 кв. м, расположено на 2 этаже)	г. Минск, ул. Смольчкова, 4-20	2 855 943 200	280 000 000	142 000 000
3.	Квартира (изолированное помещение с инвентарным номером 500/D-708120847 общей площадью 138,6 кв. м, расположено на 2 этаже)	г. Минск, ул. Смольчкова, 4-21	2 981 282 400	290 000 000	149 000 000
4.	Квартира (изолированное помещение с инвентарным номером 500/D-708120860 общей площадью 150,8 кв. м, расположено на 7 этаже)	г. Минск, ул. Смольчкова, 4-34	3 169 291 200	310 000 000	158 000 000
5.	Квартира (изолированное помещение с инвентарным номером 500/D-708120862 общей площадью 138,5 кв. м, расположено на 7 этаже)	г. Минск, ул. Смольчкова, 4-36	2 909 660 000	290 000 000	145 000 000
6.	Административное помещение с инвентарным номером 500/D-707949021 общей площадью 243 кв. м	г. Минск, ул. Сурганова, д. 41, пом. 306	3 714 597 945	370 000 000	185 000 000

Продавец имущества – ООО «УниверсалПроектКонструкция», пр-т Пушкина, 68, к. 76, 77, 220073, г. Минск.

Организатор торгов – УП «Минский городской центр недвижимости», ул. К. Маркса, 39, к. 10, 220030, г. Минск.

Торги проводятся в порядке, установленном Законом Республики Беларусь «Об экономической несостоятельности (банкротстве)».

Организатор торгов вправе отказаться от проведения торгов не позднее чем за три дня до наступления даты их проведения.

Участие в торгах допускаются лица, подавшие организатору торгов в установленный срок заявление на участие в аукционе (по форме, установленной организатором торгов) с приложением следующих документов: - заверенного банком документа о внесении задатка; - копии свидетельства о государственной регистрации (для юридических лиц и индивидуальных предпринимателей); - легализованной в установленном порядке копии учредительных документов и выписки из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть произведена не ранее чем за 6 месяцев до даты подачи заявления на участие в аукционе) или иного эквивалентного доказательства юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения, документа о финансовой состоятельности (для организаций – нерезидентов Республики Беларусь); - Физические лица, индивидуальные предприни-

матели предъявляют организатору торгов документ, удостоверяющий личность; представители физического лица, индивидуального предпринимателя, юридического лица предъявляют организатору торгов оригинал доверенности (документ, подтверждающий полномочия должностного лица), документ, удостоверяющий личность.

Задаток перечисляется на расчетный счет УП «Минский городской центр недвижимости» № 3012104971019 в региональной дирекции № 700 ОАО «БПС Сбербанк», г. Минск, код 153001369, УИП 190398583 в срок, установленный для приема документов на участие в торгах.

Участник торгов, желающий участвовать в торгах по нескольким предметам торгов, вносит задаток в размере, установленном для предмета торгов с наибольшей начальной ценой.

Торги проходят в форме открытого аукциона на повышение начальной цены. Торги проводит аукционист, определенный организатором торгов. В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем торгов, а наивысшая цена (цена продажи) фиксируется в протоколе о результатах торгов (цена продажи включает НДС в отношении предметов торгов №№ 1–5 и не включает НДС в отношении предмета торгов №6). Протокол о результатах торгов подписывается победителем торгов (президентом на покупку) в день проведения торгов.

В случае признания торгов несостоявшимися в силу того, что заявление на участие в них подано только одним участником либо для участия в них явился только один участник, предмет торгов передается этому участнику (президенту на покупку) при его согласии по начальной цене, увеличенной на пять процентов. Договор купли-продажи между продавцом и победителем торгов (президентом на покупку) подписывается в течение 10 дней со дня проведения аукциона.

Оплата стоимости приобретенного имущества с учетом НДС осуществляется победителем торгов (президентом на покупку) в течение 30 дней со дня проведения торгов.

Затраты на организацию и проведение торгов возмещаются победителем торгов (президентом на покупку) на расчетный счет организатора торгов в течение 5 дней со дня проведения торгов.

Торги проводятся 22 октября 2014 года в 16.30 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукционов. Прием документов, а также консультации по вопросу участия в торгах осуществляются с 08.10.2014 по 20.10.2014 включительно в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 (по пятницам – до 16.45) по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 6.

По вопросу ознакомления с продаваемым имуществом следует обращаться по телефону: (017) 295-72-44. Телефоны для справок: (017)327-48-36 (УП «Минский городской центр недвижимости»); (017)295-72-44, (МТУ) 569-90-86, (ВЕЛ) 326-37-81 (управляющий по делу об экономической несостоятельности (банкротстве) ООО «УниверсалПроектКонструкция»).

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ИМУЩЕСТВА, ПРИНАДЛЕЖАЩЕГО НА ПРАВЕ СОБСТВЕННОСТИ ОАО «ДЯТЛОВСКАЯ СЕЛЬХОЗТЕХНИКА»

Наименование предмета торгов, краткая характеристика		Лот № 1	
Местонахождение имущества		Капитальное строение с инв. № 451/С-1986 – склад запчастей, одноэтажное, кирпичное, общ. площадью 567 м ² , 1985 г.п., капитальное строение с инв. № 451/С-1990 в составе: котельная с дымовой трубой общ. площадью 203,9 м ² , 1969 г.п.; покрытие асфальтобетонное площадью 7 442 м ² , забор металлический площадью 179 м ² ; уборная из ж.б панелей	
Информация о земельном участке		Гродненская обл., г. Дятлово, ул. Советская, 106 б	
Начальная цена предмета торгов		Сумма задатка	111 605 868 рублей
Сведения о продавце		Условия торгов	
Сведения об организаторе торгов		Без условий	
Номер счета организатора торгов для перечисления задатка		Гродненское областное учреждение финансовой поддержки предпринимателей, г. Гродно, ул. Мицкевича, 8, тел.: 8 (0152) 77 23 79, 74 49 11	
Срок заключения договора купли-продажи		Условия оплаты	
Срок подачи документов для участия в торгах		Определяются по согласованию победителя торгов с продавцом при заключении договора купли-продажи	
Торги состоятся 10 ноября 2014 года в 12.00 по адресу: г. Гродно, ул. Мицкевича, 8			
по 3 ноября 2014 года включительно до 16.00 по адресу: г. Гродно, ул. Мицкевича, 8			
Условия участия и порядок проведения аукциона размещены на сайте организатора торгов www.fincenr.by			
Дополнительная информация по телефону в г. Гродно: (0152) 77 23 79, 74 49 11.			

ПРОЕКТНАЯ ДЕКЛАРАЦИЯ ОБЪЕКТА ДОЛЕВОГО СТРОИТЕЛЬСТВА

Подземная гараж-стоянка №5 по генплану в объекте: «Многоэтажные жилые дома (не относящиеся к домам повышенной комфортности) со востронными помещениями общественного назначения и подземными гаражами-стоянками в районе жилой застройки в квартале ул. Комаровское кольцо – пер. Восточный – ул. Корш-Саблина – ул. Восточная». 3-я очередь (Жилой дом №3 по генплану).

Общество с ограниченной ответственностью «Студенский дом» информирует юридических и физических лиц о создании объекта долевого строительства.

Информация о застройщике: ЗАСТРОЙЩИК (казначиц) – ООО «Студенский дом». Зарегистрировано решением Минского городского исполнительного комитета от 19.05.2000 № 1630 в Едином государственном реестре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 100037170.

Адрес застройщика: 220040, г. Минск, ул. Восточная, д. 39, помещение 1Н, кабинет № 16, телефон/факс: 292 53 67. Режим работы: понедельник-пятница с 8.45 до 17.30, выходные дни – суббота, воскресенье.

В течение предыдущих трех лет предприятие построило: - жилой дом по ул. Гало, 8; - жилой дом по ул. Корш-Саблина, 5.

Информация о проекте строительства: Цель строительства – исполнение инвестиционного проекта по строительству объекта: «Многоэтажные жилые дома (не относящиеся к домам повышенной комфортности) со востронными помещениями общественного назначения и подземными гаражами-стоянками в районе жилой застройки в квартале ул. Комаровское кольцо – пер. Восточный – ул. Корш-Саблина – ул. Восточная». 3-я очередь (Жилой дом №3 по генплану). Подземная гараж-стоянка №5 по генплану.

Договор долевого строительства будет заключен на строительство 5 машино-мест в подземной гараж-стоянке. Стоимость 1 машино-места составляет 21 000 долларов США по курсу НБ РБ, что в эквиваленте на 01.09.2014 составляет 219 000 белорусских рублей. Цена объекта долевого строительства является неизменной в долларах эквиваленте на весь период строительства.

Застройщиком получены: - решение Мингорисполкома от 22.08.2013 № 2086; - разрешение на производство строительных-монтажных работ Инспекции департамента контроля и надзора за строительством по г. Минску от 08.11.2013 г. № 2-207К/016/12;

дома (не относящиеся к домам повышенной комфортности) со востронными помещениями общественного назначения и подземными гаражами-стоянками в районе жилой застройки в квартале ул. Комаровское кольцо – пер. Восточный – ул. Корш-Саблина – ул. Восточная». 3-я очередь (Жилой дом №3 по генплану). Подземная гараж-стоянка №5 по генплану.

Застройщиком выделены земельные участки общей площадью 0,1685 га, 0,3294 га, 0,2055 га и 0,2228 га, свидетельства (удостоверения) № 500/1001-3041 от 29.10.2013, № 500/1001-3043 от 29.10.2013, № 500/1001-3038 от 29.10.2013, № 500/1001-3040 от 29.10.2013 выданы Республиканским унитарным предприятием «Минское городское агентство по государственной регистрации и земельному кадастру».

Начало строительства – IV квартал 2013 г. Предназначенный срок ввода в эксплуатацию строящегося дома I квартал 2015 года.

Порядком по строительству объекта являются ЧСУП «Кровкомплекс», ООО «Строительный континент».

Ознакомление должников с объектом долевого строительства в условиях заключения договоров на строительство производится по адресу: г. Минск, ул. Восточная, 39, пом. Н, каб. № 16, тел. 292 53 67.

Уважаемые акционеры ОАО «Белхим» УИП 100122846

28 октября 2014 года состоится внеочередное общее собрание акционеров ОАО «Белхим», расположенного по адресу: г. Минск, ул. Короля, д. 34. Собрание пройдет по адресу: г. Минск, ул. Короля, 34 (зал заседаний).

ПОВЕСТКА ДНЯ СОБРАНИЯ:

- О выплате дивидендов за третий квартал 2014 года.

С материалами, подготовленными к собранию, можно ознакомиться по адресу: г. Минск, ул. Короля, 34 с 21 по 27 октября 2014 года (время работы с 9.00 до 16.30). Список лиц, имеющих право на участие в собрании, будет составлен по состоянию на 23.10.2014 года.

Регистрация участников собрания 28 октября 2014 года с 09.00 до 10.00 по месту проведения собрания.

Начало работы собрания – 28 октября 2014 года в 10 часов 00 минут. Для регистрации при себе иметь документы, удостоверяющие личность (паспорт).

РУП «Белпочта» УИП 101015738

ОБЪЯВЛЯЕТ О ПРОВЕДЕНИИ ПЕРЕГОВОРОВ ПО ВЫБОРУ СПЕЦИАЛИЗИРОВАННОЙ ПОДРЯДНОЙ ОРГАНИЗАЦИИ ДЛЯ ВЫПОЛНЕНИЯ ИЗЫСКАТЕЛЬСКИХ РАБОТ на объекте «Обследование технического состояния строительных конструкций здания гаража-стоянки автомобиля автопаркспортного производства РУП «Белпочта» по ул. Лукьяновича, 6 г. Минска».

Процедура переговоров состоится «10» октября 2014 года в 10.00 по адресу: г. Минск, пр. Независимости, 10. Контакты для получения дополнительной информации: отдел капитального строительства – тел.: 293-55-29, 293-55-28.

ЗАВЕРЕНО
Департамент по ценным бумагам
Министерства финансов
Республики Беларусь
В.В.Лихачевский
06.10.2014

УТВЕРЖЕНО
Протокол заседания
Наблюдательного совета
ОАО «АСБ Беларусбанк»
19.09.2014 № 58

КРАТКАЯ ИНФОРМАЦИЯ

об открытой продаже облигаций

Открытого акционерного общества «Сбергательный банк Беларусбанк»

сто семьдесят девятого – сто восемьдесят первого выпусков

- 1. Полное и сокращенное наименование эмитента (на белорусском и русском языках)**
Наименование эмитента на белорусском языке: полное: Адкрытае акцыянернае таварыства «Ашчадны банк «Беларусбанк»; сокращенное: ААТ «Акцыянерны Ашчадны банк «Беларусбанк» (ААТ «ААБ Беларусбанк»);
наименование эмитента на русском языке: полное: Открытое акционерное общество «Сбергательный банк «Беларусбанк» (далее – «Банк»); сокращенное: ОАО «Акционерный Сбергательный банк «Беларусбанк» (ОАО «АСБ Беларусбанк»);
- 2. Место нахождения эмитента, телефон, факс, электронный адрес**
Республика Беларусь, 220089, г. Минск, пр-т Дзержинского, 18; телефон: (017) 309 04 33; телефон/факс: (017) 222 26 26; e-mail: info@belarusbank.by.
- 3. Номера расчетного и/или валютного счетов эмитента, на которые будут зачисляться средства, поступающие при проведении открытой продажи облигаций**
Покупатели, изъявляющие желание приобрести облигации сто семьдесят девятого – сто восемьдесят первого выпусков (далее – «Облигации») в виде биржевого товара, перечисляют Банку денежные средства в безналичном порядке на балансный счет 4940 в Банке, код 795, в соответствии с договором открытой продажи облигаций.
Расчеты при продаже облигаций на биржевом рынке проводятся в соответствии с регламентом расчетов ОАО «Белорусская валютно-фондовая биржа» (далее – «Биржа»).
- 4. Наименование периодического печатного издания, определенного эмитентом для раскрытия информации**
Банк публикует в газете «Звязда» следующую информацию: годовой отчет Банка за отчетный год – не позднее 25 апреля текущего года (годовой отчет за 2013 год опубликован 19.04.2014, № 73).
о принятном решении о реорганизации или ликвидации Банка – в течение 2-х месяцев с момента принятия такого решения;
сведения, подлежащие опубликованию в соответствии с Законом Республики Беларусь от 13.07.2012 № 415-3 «Об экономической несостоятельности (банкротстве)» – в течение 5 дней с момента получения соответствующего судебного постановления;
о внесенных изменениях в Проспект эмиссии облигаций сто семьдесят девятого – сто восемьдесят первого выпусков Открытого акционерного общества «Сбергательный банк «Беларусбанк» (далее – «Проспект эмиссии») – в срок не позднее 7 дней после регистрации указанных изменений Департаментом по ценным бумагам Министерства финансов Республики Беларусь (далее – «Регистраторский орган»);
- 5. Наименование депозитария, обслуживающего эмитента**
Депозитарием эмитента является депозитарий Банка (Банк зарегистрирован Национальным банком Республики Беларусь, номер государственной регистрации Банка – 056, код депозитария Банка – 005), расположенный по адресу: Республика Беларусь, 220089, г. Минск, пр-т Дзержинского, 18, действующий на основании специального разрешения (лицензии) Министерства финансов Республики Беларусь на право осуществления профессиональной и биржевой деятельности по ценным бумагам № 02200/5200-1246-1089 сроком действия до 29.07.2022.
- 6. Размер уставного фонда эмитента**
Уставный фонд Банка составляет 16 898 787 859 000 белорусских рублей.
- 18. Место, время и способ ознакомления с проспектом эмиссии облигаций**
С Проспектом эмиссии можно ознакомиться в период открытой продажи облигаций на официальном сайте Банка по адресу: http://belarusbank.by.
С копией Проспекта эмиссии можно ознакомиться в местах продажи облигаций, указанных в пункте 11 настоящего документа, ежедневно (кроме выходных и нерабочих праздничных дней) в течение операционного дня соответствующего учреждения Банка.
- 8. Форма выпуска облигаций, объем эмиссии, количество и номинальная стоимость облигаций**
Банк осуществляет эмиссию именных, бездокументарных, процентных, неконвертируемых облигаций:

№ выпуска	Объем эмиссии по номинальной стоимости облигаций	Количество облигаций, штук	Серия, номера облигаций	Номинальная стоимость облигаций
179	1 000 000 000 000 (Один триллион) белорусских рублей	1 000 000	ЖЕ179 с 000001 по 1000000	1 000 000 белорусских рублей
180	1 000 000 000 000 (Один триллион) белорусских рублей	1 000 000	ЖЖ180, с 000001 по 1000000	1 000 000 белорусских рублей
181	1 000 000 000 000 (Один триллион) белорусских рублей	1 000 000	ЖЗ181, с 000001 по 1000000	1 000 000 белорусских рублей

- 9. Сведения об обеспечении исполнения обязательств по облигациям**
Облигации выпускаются в соответствии с подпунктом 1.8 пункта 1 Указа Президента Республики Беларусь от 28.04.2006 № 277 «О некоторых вопросах регулирования рынка ценных бумаг» в пределах 80 процентов нормативного капитала Банка по согласованию с Национальным банком Республики Беларусь.
- 10. Период проведения открытой продажи облигаций**
Банк проводит открытую продажу облигаций в период с 06.10.2014 по 06.10.2015, если иной срок до окончания указанного периода не будет определен Правлением и Наблюдательным советом Банка. Период проведения открытой продажи облигаций может быть сокращен также в случае полной реализации всего объема эмиссии облигаций.
- 11. Место и время проведения открытой продажи облигаций**
Размещение облигаций осуществляется Банком путем их открытой продажи на внебиржевом рынке департаментом инвестиций и ценных бумаг центрального аппарата Банка (Республика Беларусь, 220089, г. Минск, пр-т Дзержинского, 18, тел.: (017) 309 04 33, факс (017) 222 26 26), а также удерживаемым Банком (филиалами-областными (Минским) управлениями, филиалами, центрами банковских услуг) на основании договоров открытой продажи облигаций. Отделе-

ния Банка в размещении облигаций не участвуют.

Список учреждений Банка размещен на официальном интернет-сайте Банка (http://belarusbank.by), а также в Проспекте эмиссии.

Время проведения продажи облигаций на внебиржевом рынке – ежедневно, кроме выходных и праздничных дней, в соответствии с регламентом работы соответствующего учреждения Банка.
На биржевом рынке размещение облигаций осуществляется в торговой системе Биржи. Покупатель осуществляет приобретение облигаций только с использованием услуг профессионального участника рынка ценных бумаг – члена секции фондового рынка Биржи (далее – «Профучастник») в соответствии с законодательством Республики Беларусь (за исключением покупателей, являющихся Профучастниками). Список Профучастников размещен на официальном интернет-сайте Биржи в разделе: http://www.bcse.by/bcse-stock-market/participants/stockMembers.aspx.

12. Покупатели облигаций
Покупателями облигаций могут быть юридические лица и индивидуальные предприниматели, резиденты и/или нерезиденты Республики Беларусь.

13. Порядок определения стоимости облигации при проведении открытой продажи облигаций
В день начала открытой продажи облигаций (06.10.2014), а также в даты выплаты процентного дохода облигации продаются первому их собственнику по цене, равной номинальной стоимости облигации. Даты выплаты процентного дохода указаны в пункте 18 настоящего документа.

В иные дни периода открытой продажи облигации продаются по их текущей стоимости.

14. Срок обращения облигаций – 1 826 календарных дней (с 06.10.2014 по 06.10.2019). Для расчета срока обращения облигаций день начала размещения и день начала погашения облигаций считаются одним днем.

15. Дата начала погашения облигаций – 06.10.2019. Дата окончания погашения облигаций совпадает с датой начала погашения облигаций.

16. Размер дохода по облигациям, условия его выплаты
По облигациям установлен переменный процентный доход (далее – «доход»), выплачиваемый владельцам облигаций периодически в течение срока обращения облигаций. Ставка дохода устанавливается в размере:

ставки рефинансирования Национального банка Республики Беларусь (далее – СР НБ РБ) (с учетом ее изменения) – по облигациям 179-го выпуска;
СР НБ РБ (с учетом ее изменения), увеличенной на 1 (Один) процентный пункт, – по облигациям 180-го выпуска;
СР НБ РБ (с учетом ее изменения), уменьшенной на 1 (Один) процентный пункт, – по облигациям 181-го выпуска.

Доход выплачивается на основании реестра владельцев облигаций (далее – «реестр») для целей выплаты дохода, сформированного депозитарием Банка, путем перечисления в безналичном порядке в соответствии с законодательством Республики Беларусь причитающихся денежных средств в белорусских рублях на счета владельцев облигаций, являющихся таковыми по состоянию на дату формирования реестра. Даты формирования реестра, а также порядок определения таких дат, в случае если установленная дата выпадает на нерабочий день, указаны в пункте 18 настоящего документа.

17. Период начисления дохода по облигации
Период начисления дохода по облигации – с 07.10.2014 по 06.10.2019 (с даты, следующей за датой начала размещения облигации, по дату начала погашения облигации) включительно.

Доход за первый период начисляется с даты, следующей за датой начала размещения облигации, по дату его выплаты включительно. Доход по остальным периодам, включая последний, начисляется с даты, следующей за датой выплаты дохода за предыдущий период, по дату выплаты дохода за соответствующий период начисления дохода (в последнем периоде – по дату начала погашения) включительно.

18. Даты выплаты дохода. Даты формирования реестра владельцев облигаций для целей выплаты дохода
Доход по облигациям выплачивается в дату окончания соответствующего периода начисления дохода:

ПЕРИОД НАЧИСЛЕНИЯ ДОХОДА				Дата формирования реестра для целей выплаты дохода
№ п/п	начало периода	конец периода, дата выплаты дохода	продолжительность периода, дней	
1	07.10.2014	06.01.2015	92	02.01.2015
2	07.01.2015	06.04.2015	90	02.04.2015
3	07.04.2015	06.07.2015	91	02.07.2015
4	07.07.2015	06.10.2015	92	02.10.2015
5	07.10.2015	06.01.2016	92	02.01.2016
6	07.01.2016	06.04.2016	91	02.04.2016
7	07.04.2016	06.07.2016	91	02.07.2016
8	07.07.2016	06.10.2016	92	02.10.2016
9	07.10.2016	06.01.2017	92	02.01.2017
10	07.01.2017	06.04.2017	90	02.04.2017
11	07.04.2017	06.07.2017	91	02.07.2017
12	07.07.2017	06.10.2017	92	02.10.2017
13	07.10.2017	06.01.2018	92	02.01.2018
14	07.01.2018	06.04.2018	90	02.04.2018
15	07.04.2018	06.07.2018	91	02.07.2018
16	07.07.2018	06.10.2018	92	02.10.2018
17	07.10.2018	06.01.2019	92	02.01.2019
18	07.01.2019	06.04.2019	90	

